

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.006.01.2016
P/16/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Faint, illegible text or markings located below the top stamp.

Faint, illegible text or markings located in the middle section of the page.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/046 – Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Zbigniew Łupicki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/11/2016 z dnia 25 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ¹ , ul. Piastowska 14, 45-082 Opole
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Buła, Marszałek Województwa Opolskiego ²

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą.

Sejmik Województwa Opolskiego⁴, w związku z wynikającym z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw*⁵ obowiązkiem uchwalenia zaktualizowanego wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, uchwałą nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r. przyjął *Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017*⁶ - oraz podjął - w tym samym dniu uchwałę nr XX/272/2012 w sprawie jego wykonania. Teren województwa został podzielony na regiony gospodarki odpadami komunalnymi⁷, wraz ze wskazaniem gmin wchodzących w skład poszczególnych regionów. Ponadto określono regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych⁸ w poszczególnych RGOK oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi RGOK do czasu uruchomienia lub uzyskania przez RIPOK wystarczającej mocy przerobowej oraz w przypadkach, gdy istniejąca RIPOK uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn.

W trakcie procedury zmierzającej do przyjęcia przez Sejmik WPGO zapewniono, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 14b ówczesnej obowiązującej ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach*⁹, udział społeczeństwa w przeprowadzeniu

¹ Dalej: Urząd.

² Pełniący tę funkcję na podstawie wyboru od dnia 12 listopada 2013 r., wcześniej w okresie objętym kontrolą (tj. od dnia 23 stycznia 2013 r. do dnia 31 marca 2016 r. oraz działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zadań, lub których efekty wystąpiły po dniu 1 stycznia 2013 r., a także skutki działań ujawnione do dnia zakończenia kontroli) funkcję Marszałka w ramach kadencji 2010-2014 pełnił Józef Sebesta; dalej: Marszałek.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej: Sejmik.

⁵ Dz. U. Nr 152, poz. 897 ze zm.

⁶ Dalej: WPGO.

⁷ Dalej: RGOK.

⁸ Dalej: RIPOK.

⁹ Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm., dalej: ustawa *o odpadach z 2001 r.*

strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu WPGO na zasadach określonych w przepisach działu III i IV ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁰.

Zrealizowane w okresie od uchwalenia WPGO do zakończenia kontroli inwestycje związane rozbudową/modernizacją i budową instalacji w RGOK, przyczyniły się do uruchomienia RIPOK i zlikwidowania zastępczych instalacji¹¹ oraz do zbilansowania mocy przerobowych RIPOK z ilościami poszczególnych rodzajów odpadów wytwarzanych w RGOK.

Marszałek sprawował nadzór nad realizacją zadań ustalonych w WPGO poprzez gromadzenie danych i informacji o gospodarce odpadami przedstawianych przez gminy w rocznych sprawozdaniach z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz w sprawozdaniach składanych przez podmioty prowadzące działalność związaną z gospodarowaniem odpadami, z wyłączeniem prowadzących odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w gminach.

W trakcie kontroli stwierdzono jednak:

- zaniechanie, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 43 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, po uchwaleniu WPGO (którego projekt był dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko), podania do publicznej wiadomości, poprzez ogłoszenie w siedzibie organu oraz ogłoszenia w prasie o odpowiednim dla rodzaju dokumentu zasięgu, informacji o tym fakcie oraz o możliwości zapoznania się z treścią WPGO,
- pominięcie w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* za lata 2011-2013 niektórych informacji dotyczących realizacji zaplanowanych celów, a w przypadku celów niezrealizowanych, wskazania czy dochodzenie do nich przebiega zgodnie z planem.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wyznaczanie regionów gospodarki odpadami komunalnymi oraz wskazanie regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w regionach

Opis stanu faktycznego

1.1. W badanym przez NIK okresie, wg danych GUS¹², liczba mieszkańców województwa opolskiego na koniec poszczególnych lat wynosiła: 1 004 416 w 2013 r.; 1 000 858 w 2014 r. i 996 011 w 2015 r. Pomimo zmniejszającej się liczby mieszkańców województwa, ilość odebranych/wytworzonych odpadów, wg zbiorczych rocznych sprawozdań Marszałka z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami w województwie opolskim¹³, była większa w latach 2014-2015 w porównaniu do 2013 r. (260 572 Mg). i wyniosła odpowiednio 280 932,03 Mg (wzrost o 7,8%) i 274 372,24 Mg w 2015 r. (wzrost o 5,3%). W ramach istniejącego systemu zbiórki odpadów komunalnych zwiększyła się ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie (na terenie wszystkich 71 gmin) w porównaniu do ilości zebranej w 2013 r. z 51 752,3 Mg, do 79 015,65 Mg w 2014 r. i 79 715,01 Mg w 2015 r. oraz ich udział w odpadach komunalnych ogółem, który wyniósł w ww. latach odpowiednio: 19,9%; 28,1% i 29%. Zmniejszyła się również ilość odebranych

¹⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.; dalej: ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku.

¹¹ Na dzień zakończenia kontroli określono jako zastępczą jedną instalację do kompostowania.

¹² Strona internetowa Urzędu Statystycznego w Opolu: Zakładka: Dane wojewódzkie. Ludność. Wyznania religijne. Tabela nr 1/42.

¹³ Dane wg sprawozdań z realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi za 2013 r. i 2014 r. oraz za 2015 r. w oparciu o dane w sprawozdaniu przed jego przyjęciem przez Ministra Środowiska.

zmieszanych odpadów komunalnych (kod 20 03 01 *Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne*), z 208 819,7 Mg w 2013 r., do 201 916,38 Mg w 2014 r. i 194 657,23 Mg w 2015 r.

W sporządzonym w Urzędzie *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* wykazano, że wskaźnik objęcia mieszkańców województwa *zorganizowanym systemem zbierania/odbierania odpadów komunalnych* na koniec 2013 r. wynosił 82,52%.

(dowód: akta kontroli str. 43, 188)

1.2. Zarząd Województwa Opolskiego¹⁴ zlecił opracowanie WPGO podmiotowi zewnętrznemu na podstawie umowy z dnia 9 listopada 2011 r. Projekt WPGO został przyjęty przez Zarząd Województwa w dniu 13 marca 2012 r., i w dniu 16 marca 2012 r., zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 14b ust. 3 ówczesnie obowiązującej ustawy *o odpadach z 2001 r.*, przekazany został do zaopiniowania wszystkim organom wykonawczym gmin z terenu województwa opolskiego oraz gmin z terenu województwa dolnośląskiego, które przystąpiły do Południowo-Zachodniego RGOK utworzonego na terenie województwa opolskiego. Projekt WPGO w zakresie związanym z ochroną wód został przekazany do opiniowania dyrektorom regionalnych zarządów gospodarki wodnej w Gliwicach, Wrocławiu i Poznaniu.

Do czasu kontroli NIK WPGO nie był aktualizowany. W związku z art. 5 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. *o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw*¹⁵, zobowiązującym Sejmik do aktualizacji i uchwalenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów tej ustawy w terminie do dnia 30 czerwca 2016 r., Zarząd Województwa opracował projekt *Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028* oraz projekt planu inwestycyjnego stanowiący załącznik nr 1 do ww. projektu Planu. Przyczyny nieuchwalenia ww. planu opisano w dalszej części wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 3, 26-28, 39-41, 238-252)

1.3. Zgodnie z art. 14b ust. 1 ustawy *o odpadach z 2001 r.*, zapewniona została możliwość udziału społeczeństwa w przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu WPGO, na zasadach określonych w ustawie *o udostępnianiu informacji o środowisku*. Zakres i stopień szczegółowości prognozy oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu¹⁶ i Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Opolu¹⁷. Poza przekazaniem opracowanego projektu WPGO do zaopiniowania ww. organom i organom wykonawczym gmin objętych planem, upubliczniono informację o możliwości zapoznania się z nim i składanie uwag oraz wniosków (zamieszczono ogłoszenie w prasie i wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu¹⁸). Informację o przystąpieniu do opracowania WPGO, zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku*, podano do publicznej wiadomości oraz wskazano miejsca wyłożenia i czas, w którym zainteresowane osoby mogły zapoznać się z dokumentacją sprawy.

(dowód: akta kontroli str. 4-20, 59-61)

W trakcie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu WPGO, do Urzędu wpłynęły 444 uwagi i wnioski, z których 343 zostało uwzględnionych poprzez wprowadzenie uzupełnień lub zmian w projekcie. Nie uwzględniono natomiast uwag dotyczących: a/ wprowadzenia do WPGO

¹⁴ Dalej: Zarząd Województwa.

¹⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 122, dalej: *ustawa o zmianie ustawy o odpadach*.

¹⁶ Dalej: RDOŚ. Pismo skierowano w dniu 7 lipca 2011 r., a odpowiedź RDOŚ przekazał w dniu 19 lipca 2011 r.

¹⁷ Dalej: WIS. Pismo Marszałka z dnia 12 sierpnia 2011 r., a odpowiedź WIS z dnia 30 sierpnia 2011 r.

¹⁸ Wywieszono na tablicy ogłoszeń i opublikowano w Gazecie Wyborczej w dniu 19 marca 2012 r.

zapisów niezgodnych z prawem (m.in. określenia jednego regionu gospodarki odpadami dla całego województwa, przekazywania odpadów poza region gospodarki odpadami), b/ zmiany sposobu wyliczania prognozowanej ilości wytwarzanych odpadów, c/ zmiany terminu zamknięcia składowisk odpadów niespełniających wymagań, d/ utworzenia jednego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych dla kilku gmin, e/ zarezerwowania w WPGO dla Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska¹⁹ środków na przeprowadzanie kontroli, a także tych, które dotyczyły m.in. wprowadzenia jednej stawki za przyjmowane odpady w całym regionie, zasad zbiórki odzieży używanej, czy wskazywania w WPGO instalacji, które jeszcze nie powstały.

(dowód: akta kontroli str. 53-54, 188)

1.4. WPGO nie zawierał planu inwestycyjnego w formie przewidzianej w art. 35a ustawy *o odpadach*, który wszedł w życie w dniu 6 lutego 2015 r., tj. odrębnego załącznika, określającego infrastrukturę potrzebną do gospodarowania odpadami komunalnymi wraz z mocami przerobowymi, służącą zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz gospodarowaniu odpadami, zapewniającej osiągnięcie celów, o których mowa w art. 35 ust. 8 ww. ustawy. Załącznik ten powinien zawierać w szczególności wskazanie planowanych inwestycji, oszacowanie ich kosztów oraz wskazanie źródeł finansowania oraz harmonogram realizacji. Powyższe wynikało z uchwalenia WPGO przed wejściem w życie tego przepisu oraz braku dokonywania, w kontrolowanym przez NIK okresie, aktualizacji tego planu. Niemniej jednak w WPGO ujęto dane dotyczące inwestycji realizowanych i planowanych do realizacji w poszczególnych regionach, które przedstawiono w formie tabelarycznej z podaniem harmonogramów i kosztów realizacji tych zadań oraz źródeł ich finansowania²⁰, lecz bez struktury tych środków wg źródeł (środki własne, środki z funduszy unijnych i funduszy ochrony środowiska).

(dowód: akta kontroli str. 54, 188)

Zarząd Województwa przygotował projekt planu inwestycyjnego stanowiący załącznik nr 1 do projektu *Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028*²¹. Projekt ten zawierał zakres informacji i danych, o których mowa w art. 35a ust. 2 ustawy *o odpadach*. Maksymalny okres realizacji 90 zadań wyszczególnionych w tabeli nr 32. *Harmonogram realizacji inwestycji wraz z kosztami*, wyznaczono do 2023 r., a ich koszt oszacowano na 554 980 tys. zł. Wykazanymi źródłami dofinansowania realizacji zadań (wg danych w ww. tabeli) były środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020²² – 2 315 tys. zł; Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej²³ – 143 380 tys. zł; RPO WO wraz ze środkami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 1 420 tys. zł oraz WFOŚiGW wraz ze środkami RPO WO – 181 547 tys. zł. Łączną wartość dofinansowania z ww. źródeł zaplanowano w kwocie 328 662 tys. zł, co stanowiło 59,2% oszacowanych kosztów. Pozostała kwota dofinansowania, wg informacji zawartej w tabeli, pochodzić ma ze źródeł zewnętrznych. Ponadto do ww. projektu WPGO 2016-2022 dołączono projekt *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa opolskiego* (załącznik nr 2) oraz *Prognozę oddziaływania na środowisko ww. projektu* (załącznik nr 3).

(dowód: akta kontroli str. 238-252, 398-404)

¹⁹ Dalej: WIOŚ.

²⁰ Tabele w WPGO o numerach: 6.15; 6.22; 6.29 i 6.36.

²¹ Dalej: *Projekt WPGO 2016-2022*.

²² Dalej: RPO WO.

²³ Dalej odpowiednio: NFOŚiGW oraz WFOŚiGW.

1.5. Projekt WPGO przekazany został do zaopiniowania Ministrowi Środowiska w dniu 5 czerwca 2012 r., który to organ pismem z dnia 19 lipca 2012 r. poinformował Marszałka, iż przesłany projekt WPGO zawiera wszystkie podstawowe elementy wymagane ustawą o odpadach (m.in. analizę stanu aktualnego, prognozowane zmiany, cele oraz kierunki działań), jednakże wymaga wprowadzenia korekt i uzupełnień. Tym samym projekt ten został zaopiniowany pozytywnie, pod warunkiem uwzględnienia przekazanych 79 uwag. Wszystkie ww. uwagi Ministra Środowiska zostały uwzględnione.

(dowód: akta kontroli str. 21-25,188)

Projekt WPGO 2016-2022 do czasu kontroli NIK nie został przekazany do zaopiniowania przez Ministra Środowiska. Jednocześnie temu organowi nie przedstawiono do uzgodnienia projektu planu inwestycyjnego, o którym mowa w art. 35a ustawy o odpadach. Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że projekt WPGO 2016-2022 wraz z załącznikami, w tym planem inwestycyjnym, zgodnie z art. 35 ust. 7 ustawy o odpadach, powinien być zgodny z Krajowym planem gospodarki odpadami i służyć realizacji zawartych w nim celów. W wyjaśnieniach wskazał też, że w związku z tym, że do dnia dzisiejszego Rada Ministrów nie uchwaliła Krajowego planu gospodarki odpadami proces konsultacji społecznych i opiniowania został wstrzymany ze względu na fakt ewentualnego zaskarżenia uchwały w sprawie przyjęcia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz uchwały w sprawie wykonania planu gospodarki odpadami tj. przyjęcia uchwał bez wcześniej uchwalonego Krajowego planu gospodarki odpadami.

(dowód: akta kontroli str. 234)

1.6. Sejmik uchwałą Nr XX/271/2012 z 28 sierpnia 2012 r. przyjął WPGO²⁴ i tego samego dnia podjął uchwałę Nr XX/272/2012 w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego”²⁵. Do dnia zakończenia kontroli NIK WPGO nie był aktualizowany, natomiast zmieniana była pięciokrotnie uchwałą w sprawie jego wykonania²⁶, w związku z sukcesywnym uzyskiwaniem przez kolejne instalacje zastępcze, statusu RIPOK.

(dowód: akta kontroli str. 26-38, 69-95)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że art. 5 ustawy o zmianie ustawy o odpadach, który wszedł w życie z dniem 6 lutego 2015 r., nałożył na sejmik województwa obowiązek aktualizacji i uchwalenia WPGO, z uwzględnieniem zmian wynikających z tej ustawy (w tym także dotyczących planów inwestycyjnych), w terminie do dnia 30 czerwca 2016 r. Jednocześnie w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa²⁷ wskazano, że zarząd województwa wykonuje zadania należące do samorządu województwa, niezastrzeżone na rzecz sejmiku i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych. Tym samym przyjęć należy, że obowiązek przygotowania projektu uchwały Sejmiku w sprawie aktualizacji (zmiany) WPGO w zakresie uwzględniającym zmiany wynikające z przepisów ustawy o zmianie ustawy o odpadach, spoczywał na Zarządzie Województwa, który to organ z zachowaniem procedury aktualizacji planów gospodarki odpadami wynikającej w szczególności z przepisów art. 36-37 ustawy o odpadach, powinien przedłożyć do uchwalenia przez organ stanowiący samorządu województwa opolskiego projekt zmiany (aktualizacji) WPGO

²⁴ Bez planu inwestycyjnego w formie załącznika.

²⁵ Dz. Urz. Woj. Opolskiego, poz. 1324 ze zm.; dalej: uchwała w sprawie wykonania WPGO.

²⁶ Uchwały Sejmiku: Nr XXXVI/426/2013 z dnia 26 listopada 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 2562); Nr XXXVII/442/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2014 r. poz. 64); Nr XLIII/500/2014 z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1587); Nr VIII/93/2015 z dnia 23 czerwca 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1538) i Nr XVI/178/2016 z dnia 26 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1024).

²⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 486.

zaopiniowany przez uprawnione do tego organy i uzgodniony (w zakresie planu inwestycyjnego) z ministrem właściwym do spraw środowiska.

Jednocześnie NIK zauważa, że choć działania zmierzające do realizacji obowiązku wskazanego w art. 5 ustawy *o zmianie ustawy o odpadach*, były podejmowane już w 2015 r.²⁸ to jednak nie doprowadziły one do dnia zakończenia kontroli NIK²⁹ do przyjęcia przez Zarząd Województwa projektu *WPGO 2016-2022* i poddania go procedurze opiniowania i uzgadniania, przewidzianej przepisami ustawy *o odpadach*, w celu dotrzymania terminu uchwalenia tego planu określonego w art. 5 ustawy *o zmianie ustawy o odpadach*.

Opis stanu faktycznego

1.7. Głównymi celami w gospodarce odpadami komunalnymi, założonymi w WPGO³⁰, było:

- ograniczenie ilości wytworzonych odpadów komunalnych;
- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych;
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Jako cele szczegółowe wskazano:

- 1) niezwłoczne objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym systemem zbierania selektywnego, wszystkich mieszkańców;
- 2) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie; w stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w województwie opolskim w roku 1995, dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji: do 16 lipca 2013 r. nie więcej niż 50%, do 16 lipca 2020 r. nie więcej niż 35%;
- 3) osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych, tj. papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 14% (w 2014 r.), 20% (w 2017 r.) i 50% (w 2020 r.);
- 4) wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie procesom odzysku i unieszkodliwiania; założono rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów i uzyskanie poziomów odzysku 60% (w 2014 r.), 80% (w 2017 r.) i 95% (w 2020 r.);
- 5) wydzielenie odpadów budowlano-remontowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom odzysku i unieszkodliwiania; przewidziano następujące poziomy odzysku odpadów budowlano-remontowych innych niż niebezpieczne (w tym również odpadów innych niż komunalne): 38% (w 2014 r.), 45% (w 2017 r.) oraz 70% (w 2020 r.);
- 6) wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom unieszkodliwiania;
- 7) zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 188)

²⁸ Np. poprzez przyjęcie przez Zarząd Województwa uchwały nr 595/2015 z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia opracowania pn. „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego w tym m.in. Prognoza oddziaływania na środowisko” oraz uchwały nr 1056/2015 z dnia 2 września 2015 r. w sprawie przyjęcia projektu umowy dot. opracowania „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028” wraz z następującymi załącznikami: Planem inwestycyjnym dla województwa opolskiego, Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa opolskiego oraz Prognozą oddziaływania na środowisko Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028.

²⁹ Tj. do dnia 14 czerwca 2016 r.

³⁰ Rozdział 5. Cele w gospodarowaniu odpadami na lata 2012-2017 z perspektywą do 2023 r., str. 110.

W WPGO przyjęto następujące kierunki działań:

1/ zmiierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów, ich ograniczenia oraz negatywnego oddziaływania na środowisko, poprzez: a/ intensyfikację działań edukacyjno-informacyjnych promujących zapobieganie powstawania odpadów oraz właściwe postępowanie z wytworzonymi odpadami; b/ promowanie wykorzystywanie produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych poprzez odpowiednie działania promocyjne i edukacyjne; c/ eliminowanie uciążliwości dla środowiska związanych z eksploatacją składowisk, w tym zamykanie i rekultywacja składowisk niespełniających wymogów prawa;

2/ wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, poprzez m.in.: a/ prowadzenie gospodarki odpadami wg regionów gospodarki odpadami ustalonymi w WPGO; b/ wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania; prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych; c/ ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez promowanie kompostowania przydomowego oraz budowę linii technologicznych do przetwarzania tych odpadów; d/ stosowanie technologii spełniających kryteria najlepszych dostępnych technik (BAT); e/ monitorowanie wskazanych w WPGO wskaźników wytwarzania odpadów oraz wspieranie działań związanych z badaniem odpadów.

Zaplanowany harmonogram realizacji zadań³¹, wynikający z przyjętych kierunków działań oraz sposób ich finansowania, zakładał realizację zadań związanych z budową i rozbudową instalacji zasadniczo do końca 2014 r. (najdłużej – do 2017 r. – miała nastąpić rozbudowa składowiska w Szymbarku), a pozostałych zadań przez cały okres realizacji WPGO, tj. w latach 2012-2017. Wydatki na realizację zadań zostały oszacowane w tym planie na 356,09 mln zł, a ich finansowanie miało następować ze środków własnych inwestorów, funduszy unijnych, środków związku międzygminnego oraz środków z funduszy ochrony środowiska, a także pozyskanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (w WPGO nie podano struktury planowanych do pozyskania środków wg ww. źródeł).

(dowód: akta kontroli str. 188)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że zbieranie i analizowanie danych o gospodarce odpadami jedynie w trzyletnich okresach sprawozdawczych, bez określenia sposobu pozyskiwania tych danych służących ustaleniu osiągniętych poziomów wszystkich wskaźników, ogranicza rzetelność prowadzonego monitoringu, który winien być procesem ciągłym, polegającym na systematycznym zbieraniu, raportowaniu i analizowaniu danych rzeczowych i statystycznych, opisujących postęp i efekty realizowanego planu. Ponadto, zdaniem NIK, brak powiązania wskaźników celów szczegółowych ze wskaźnikami przyjętymi do oceny realizacji WPGO, pozbawił Urząd możliwości bieżącej oceny postępu i efektów realizowanego WPGO, a tym samym możliwości podjęcia stosownych działań korygujących w przypadku, gdy założenia znacząco odbiegają od osiągniętych rezultatów. Zasadność prowadzenia monitoringu w powyższy sposób potwierdzają również wydane przez Ministerstwo Środowiska w lutym 2014 r. *Wytyczne* (pkt. 4.5), zgodnie z którymi elementem podsumowującym sprawozdanie z realizacji WPGO powinna być nie tylko ocena, czy założone w planie cele gospodarki odpadami zostały osiągnięte, lecz także, czy

³¹ Obejmujących: realizację/planowanie inwestycji; budowę niezbędnych dodatkowych instalacji; rozbudowę i budowę składowisk; budowę stacji przeladunkowych; zamykanie i rekultywację składowisk; monitoring składowisk i działania informacyjno-edukacyjne – tabele: 6.15; 6.22; 6.29 i 6.35.

dochodzenie do nich przebiega tak, jak zostało to założone w planie, poprzez określenie zestawu wskaźników, których zmiany powinny być monitorowane.

(dowód: akta kontroli str. 188, 581)

Opis stanu
faktycznego

1.8. W WPGO, w rozdziale 9. *Sposób monitoringu i oceny wdrożenia WPGO*³², wskazano źródła danych, stanowiących podstawę do prowadzenia monitoringu, tj.: 1/ WSO, 2/ dane Głównego Urzędu Statystycznego, 3/ dane z WIOŚ i 4/ dane uzyskane z ankietyzacji gmin.

W tabeli 9.1. WPGO zdefiniowano 75 wskaźników i ich wartości związanych z gospodarką odpadami podlegających monitorowaniu, w tym 22 dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi, podając w niej wartości osiągnięte w 2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 188)

1.9. W WPGO w województwie opolskim wyznaczono RGOK zgodnie z zasadami określonymi w art. 35 ust. 4-5a ustawy *o odpadach*. Utworzono cztery RGOK: Centralny, Północny, Południowo-Wschodni i Południowo-Zachodni. W uchwale *w sprawie wykonania WPGO*, w każdym regionie określono też poszczególne rodzaje RIPOK (instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów; kompostownie i składowiska odpadów) oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi poszczególnych RGOK (do czasu uruchomienia lub uzyskania przez RIPOK wystarczającej mocy przerobowej do przetwarzania odpadów komunalnych z regionu oraz w przypadkach, gdy RIPOK uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn).

W skład poszczególnych RGOK wchodziła następująca liczba sąsiadujących ze sobą gmin i zamieszkujących je mieszkańców: w Centralnym – 15 gmin i 272 285 mieszkańców; w Północnym – 17 gmin (w tym jedna gmina z województwa dolnośląskiego – Bierutów) i 189 480 mieszkańców; w Południowo-Wschodnim – 22 gminy i 296 567 mieszkańców oraz w Południowo-Zachodnim – 19 sąsiadujących ze sobą gmin (w tym cztery gminy województwa dolnośląskiego: Kamieniec Ząbkowicki, Złoty Stok, Łądek Zdrój oraz Stronie Śląskie) i 256 202 mieszkańców. Powodem przystąpienia ww. gmin województwa dolnośląskiego do regionów województwa opolskiego, było powiązanie organizacyjno-gospodarcze z gminami województwa opolskiego.

Jednocześnie trzy gminy województwa opolskiego – Lubsza, Skarbimierz i Brzeg, które wcześniej wchodziły w skład Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi EKOGOK z siedzibą w miejscowości Gać (województwo dolnośląskie), zadeklarowały pozostanie w tym Związku i przystąpienie do wschodniego regionu gospodarki odpadami komunalnymi województwa dolnośląskiego, wyznaczonego w WPGO dla województwa dolnośląskiego. Przystąpienie do ww. RGOK województwa dolnośląskiego wynikało z poniesienia nakładów finansowych na budowę i eksploatację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych oraz prowadzenia w ramach ww. Związku, wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi.

(dowód: akta kontroli str. 29-38, 58, 69-95)

1.10. W pierwotnej uchwale *w sprawie wykonania WPGO* wskazano dziewięć RIPOK (wyłącznie składowiska odpadów). Wolne pojemności tych składowisk w 2013 r., pozwalały na coroczne przyjęcie odpadów w ilości, odpowiednio w poszczególnych RGOK: 1/ w Centralnym: 123 645 Mg³³; 2/ w Północnym: 97 500 Mg³⁴; 3/ w Południowo-Wschodnim: 130 885 Mg³⁵ i 4/ w Południowo-

³² WPGO, str. 221.

³³ Miejskie Składowisko Odpadów w Opolu 100 000 Mg i Składowisko Odpadów w Gogolinie 23 645 Mg.

³⁴ Miejskie Składowisko Odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gotartowie 80 000 Mg i Składowisko Odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ziemiłowicach 17 500 Mg.

Zachodnim: 60 000 Mg³⁶. Na wszystkich ww. składowiskach realizowany był proces unieszkodliwiania odpadów D5³⁷.

(dowód: akta kontroli str. 29-38)

W ostatniej uchwale o zmianie uchwały w sprawie wykonania WPGO z dnia 26 kwietnia 2016 r.³⁸, w poszczególnych RGOK określono następujące RIPOK (wg danych na koniec 2015 r.):

- 1) w Centralnym RGOK:
  - a) MBP³⁹: instalacja zlokalizowana przy Regionalnym Centrum Gospodarki Odpadami w Opolu: część mechaniczna R12⁴⁰ – 100 000 Mg, część biologiczna D8⁴¹ – 60 000 Mg,
  - b) kompostownia: zlokalizowana przy Regionalnym Centrum Gospodarki Odpadami w Opolu: R3⁴² – 16 000 Mg,
  - c) składowiska odpadów: 131 200 Mg (Miejskie Składowisko Odpadów w Opolu 100 000 Mg i Składowisko Odpadów w Gogolinie 31 200 Mg),
- 2) w Północnym RGOK:
  - a) MBP: instalacja na terenie Miejskiego Składowiska Odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gotartowie: R12 – 84 000 Mg/D8 – 27 000 Mg,
  - b) kompostownie: kompostownia zlokalizowana jak wyżej, R3 – 3 000 Mg,
  - c) składowiska: 89 700 Mg (wymienione w pkt a) 80 000 Mg i Składowisko Odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ziemiłowicach 9 700 Mg,
- 3) w Południowo-Wschodnim RGOK:
  - a) MBP: instalacje na terenie: Miejskiego Składowiska Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu: R12 – 70 000 Mg/D8 – 16 000 Mg i Składowiska Odpadów Komunalnych w Dzierżysławiu: R12 – 100 000 Mg/D8 – 52 000 Mg,
  - b) kompostownie: zlokalizowane jak wyżej, o mocach w procesie R3, odpowiednio: 1 000 Mg i 5 000 Mg,
  - c) składowiska: 121 085 Mg (Miejskie Składowisko Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu 50 000 Mg, Składowisko Odpadów Komunalnych w Dzierżysławiu 58 000 Mg, Składowisko Odpadów Komunalno-Przemysłowych w Kielczy 10 885 Mg i Składowisko Odpadów Komunalnych w Szymiszowie 12 000 Mg),
- 4) w Południowo-Zachodnim RGOK:
  - a) MBP: instalacja prowadzona przez Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami w Nysie (w Domaszkowicach): R12 – 72 000 Mg/D8 – 27 000 Mg,
  - b) kompostownia: zlokalizowana jak wyżej: R3 – 1 000 Mg,
  - c) składowisko zlokalizowane jak w pkt a) o mocy 60 000 Mg.

Na wszystkich składowiskach realizowano proces D5 – unieszkodliwianie odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 89-95, 163-177)

³⁵ Miejskie Składowisko Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu 50 000 Mg, Składowisko Odpadów Komunalnych w Dzierżysławiu 58 000 Mg, Składowisko Odpadów Komunalno-Przemysłowych w Kielczy 10 885 Mg, Składowisko Odpadów Komunalnych w Szymiszowie 12 000 Mg.

³⁶ Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami – Nysa w Domaszkowicach.

³⁷ Proces D5 Składowanie na składowiskach w sposób celowo zaprojektowany (np. umieszczanie w uszczelnionych oddzielnych komorach, przykrytych i izolowanych od siebie wzajemnie i od środowiska itd.).

³⁸ Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1024.

³⁹ MPB - mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów.

⁴⁰ Proces R12 Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11.

⁴¹ Proces D8 Obróbka biologiczna, niewymieniona w innej pozycji niniejszego załącznika, w wyniku której powstają ostateczne związki lub mieszaniki, które są unieszkodliwiane za pomocą któregokolwiek spośród procesów wymienionych w poz. D1-D12.

⁴² Proces R3 Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania).

1.11. W uchwale Sejmiku w sprawie wykonania WPGO nie wskazano instalacji ponadregionalnych.

(dowód: akta kontroli str. 26-38, 42, 69-95)

1.12. Dla każdego rodzaju RIPOK wyznaczono instalacje przewidziane do zastępczej obsługi RGOK, w przypadku, gdy instalacje te uległyby awarii lub nie mogłyby przyjmować odpadów z innych przyczyn.

W pierwotnej uchwale w sprawie wykonania WPGO, wskazano 15 instalacji zastępczych⁴³ do obsługi poszczególnych regionów. Wszystkie instalacje zastępcze były składowiskami (proces przetwarzania D5), gdyż w czasie podejmowania uchwały w sprawie wykonania WPGO, nie było na terenie województwa opolskiego innych rodzajów RIPOK. Wolne pojemności składowisk zastępczych w poszczególnych RGOK pozwalały corocznie przyjąć: w Centralnym – na jednym składowisku 6 500 Mg; w Północnym – na czterech składowiskach 39 132 Mg; w Południowo-Wschodnim: – na sześciu składowiskach 11 779 Mg i Południowo-Zachodnim – na czterech składowiskach 40 910 Mg.

(dowód: akta kontroli str. 163-167, 188)

W ostatniej uchwale o zmianie uchwały w sprawie wykonania WPGO (z dnia 26 kwietnia 2016 r.) w poszczególnych RGOK ustanowiono następujące instalacje zastępcze dla poszczególnych rodzajów RIPOK, na których realizowane były procesy przetwarzania odpadów w przypadku: MBP – na części mechanicznej R12, a na części biologicznej D8, na kompostowni – R3, a na składowiskach proces D5. Moce przerobowe tych instalacji przedstawiały się następująco:

- 1) w Centralnym RGOK:
  - a) MBP: – dwie instalacje o łącznych zdolnościach przetwarzania: 134 000 Mg/rok w części mechanicznej i 27 000 Mg/rok w części biologicznej,
  - b) kompostownie: jedną o zdolności przetwarzania 514 Mg/rok,
  - c) składowiska: trzy, o zdolności przyjęcia 133 530 Mg/rok,
- 2) w Północnym RGOK:
  - a) MBP: – dwie, o łącznych zdolnościach przetwarzania: 110 000 Mg/rok w części mechanicznej i 60 000 Mg/rok w części biologicznej,
  - b) kompostownie: jedną, o zdolności przetwarzania – 16 000 Mg/rok,
  - c) składowiska: pięć, o zdolności przyjęcia 108 832 Mg/rok,
- 3) w Południowo-Wschodnim RGOK:
  - a) MBP: dwie, o łącznych zdolnościach przetwarzania: 170 000 Mg/rok w części mechanicznej i 68 000 Mg/rok w części biologicznej,
  - b) kompostownie: trzy, o łącznej zdolności przetwarzania 6 100 Mg/rok,
  - c) składowiska: siedem, o zdolności przyjęcia 174 795 Mg/rok,
- 4) w Południowo-Zachodnim RGOK:
  - a) MBP: trzy, o łącznych zdolnościach przetwarzania: 179 000 Mg/rok w części mechanicznej i 74 200 Mg/rok w części biologicznej,
  - b) kompostownie: dwie, o zdolności przetwarzania 21 000 Mg/rok,
  - c) składowiska: pięć, o zdolności przyjęcia 175 960 Mg/rok.

(dowód: akta kontroli str. 89-95, 163-177, 188)

1.13. W przypadkach braku możliwości wyznaczenia RIPOK, każdorazowo wyznaczono instalacje zastępcze do obsługi RGOK do czasu uruchomienia lub uzyskania przez RIPOK wystarczającej mocy przerobowej.

W pierwotnej uchwale w sprawie wykonania WPGO, wyznaczono następujące instalacje zastępcze do obsługi RGOK do czasu uruchomienia lub uzyskania przez

⁴³ W Centralnym RGOK – jedno składowisko; w Północnym RGOK – cztery; w Południowo-Wschodnim RGOK – sześć i w Południowo-Zachodnim RGOK – cztery.

instalacje statusu RIPOK lub wystarczającej mocy przerobowej do przetwarzania odpadów komunalnych z regionu⁴⁴ o mocach przetwarzania⁴⁵:

- 1) w Centralnym RGOK: a/ trzy zastępcze instalacje MBP o mocy 238 000 Mg/rok w części mechanicznej i 43 000 Mg/rok w części biologicznej; b/ dwie zastępcze instalacje do kompostownia o mocy 3 850 Mg/rok; c/ jedno składowisko o zdolności przyjęcia 6 500 Mg/rok,
- 2) w Północnym RGOK: a/ cztery instalacje MBP o mocy 230 300 Mg w części mechanicznej i 43 000 Mg/rok w części biologicznej; b/ jedną zastępczą instalację do kompostownia o mocy 3 500 Mg/rok; c/ cztery składowiska o zdolności przyjęcia 39 132 Mg/rok,
- 3) w Południowo-Wschodnim RGOK: a/ cztery instalacje MBP o mocy 320 000 Mg/rok w części mechanicznej i 30 000 Mg/rok w części biologicznej; b/ dwie instalacje zastępcze do kompostownia o mocy przerobowej 1 100 Mg/rok; c/ sześć składowisk o zdolności przyjęcia 131 779 Mg/rok,
- 4) w Południowo-Zachodnim RGOK: a/ cztery instalacje MBP o mocy 311 000 Mg/rok w części mechanicznej i 36 200 Mg/rok w części biologicznej; b/ trzy zastępcze instalacje do kompostowania o mocy 27 000 Mg/rok; c/ cztery składowiska o zdolności przyjęcia 45 386 Mg/rok.

W uchwale nr VIII/93/2015 *zmieniającej uchwałę w sprawie wykonania WPGO*, obowiązującej w dniu 31 marca 2016 r., jedynie w dwóch RGOK wyznaczono instalacje zastępcze, i były to trzy kompostownie (proces R3), tj. dwie w Centralnym RGOK o zdolności przetwarzania 3 850 Mg/rok i jedną w Południowo-Zachodnim RGOK o zdolności przetwarzania 1 000 Mg/rok.

Na dzień 10 czerwca 2016 r., w ostatniej zmianie uchwały *w sprawie wykonania WPGO* (z dnia 26 kwietnia 2016 r.) jedynie w Południowo-Zachodnim RGOK wyznaczono instalację zastępczą, tj. kompostownię do odzysku odpadów zielonych o mocy 1 000 Mg/rok, jako instalację uzupełniającą moc RIPOK do czasu uzyskania wystarczającej mocy przerobowej do przetworzenia wszystkich tego rodzaju odpadów. Wszystkie składowiska w RGOK posiadały status RIPOK.

(dowód: akta kontroli str. 81-95, 224-229)

1.14. W WPGO w punkcie 6.1.3.4. pt. *Plan zamykania instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska, których modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub jest nieuzasadniona z przyczyn ekonomicznych*, wyszczególniono 17 takich instalacji i były to wyłącznie składowiska⁴⁶, z tego w poszczególnych RGOK: w Centralnym – jedno; w Północnym – sześć; w Południowo-Wschodnim – sześć i w Południowo-Zachodnim – cztery. Spośród ww. składowisk, dwa⁴⁷ zamknięto do 2012 r., cztery⁴⁸ o łącznej pojemności 18 740 Mg zaplanowano zamknąć do 2014 r., a pozostałe 11 o łącznej pojemności 314 205 Mg zaplanowano zamknąć do 2017 r.

Według danych zawartych w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO*, do końca 2013 r. zamknięto sześć składowisk, o łącznej pojemności 77 509 Mg, w tym cztery planowane do zamknięcia do końca 2014 r.⁴⁹ oraz dwa, które planowano zamknąć do 2017 r.⁵⁰.

⁴⁴ Dla instalacji MBP, instalacji do kompostowania (w dacie podjęcia uchwały żadna z instalacji nie spełniała wymagań RIPOK) oraz składowiska odpadów.

⁴⁵ Na instalacjach realizowane były procesy przetwarzania odpadów w przypadku: MBP – części mechanicznej R12, a biologicznej D8, na kompostowniach – R3, a na składowiskach D5.

⁴⁶ Łączna pojemność 15 wynosiła 332 942 Mg, bowiem nie podano pojemności dwóch zamkniętych składowisk w Zębolicach i Radłowie.

⁴⁷ W Zębolicach i Radłowie.

⁴⁸ W Rudnikach; Krzyżanowicach; Pawłowiczkach i Chróście.

⁴⁹ W Zębolicach, Radłowie, Krzyżanowicach i Chróście.

⁵⁰ W Ciężkowicach (gm. Polska Cerekiew), decyzja Marszałka Nr DOŚ.III.7241.1.10.2013.IR z 20 stycznia 2014 r. i w Krasowej (gm. Leśnica), decyzja Marszałka Nr DOŚ.III.7241.1.4.2013.IZ z 30 października 2013 r.

Do dnia zakończenia kontroli nie zamknięto dwóch składowisk (przewidzianych do zamknięcia do końca 2014 r.), tj. składowiska w Rudnikach (gmina Rudniki) i w Pawłowiczkach (gmina Pawłowiczki)⁵¹. Z danych zawartych w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* wynika że, w latach 2011-2013 przyjęto na te składowiska odpowiednio: 1 455,68 Mg i 1 990,65 Mg. Według danych zawartych w WSO, w latach 2014-2015 składowisko w Rudnikach nie przyjmowało odpadów, a składowisko w Pawłowiczkach przyjęło 225,64 Mg⁵².

(dowód: akta kontroli str. 147-162, 221-223)

Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że składowiska te nie zostały zamknięte w planowanym terminie do końca 2014 r., gdyż zarządzający tymi składowiskami nie wystąpili do właściwych organów z takimi wnioskami, a jednocześnie nie zaszły przesłanki do ich zamknięcia z urzędu, wymienione w art. 148 ust. 1 ustawy o odpadach. Przedmiotowe składowiska spełniają w jego ocenie wymogi techniczne i formalne określone w przepisach prawa (posiadają ważne zezwolenia oraz instrukcje⁵³). Ponadto, zgodnie z wyjaśnieniami dyrektora DOŚ, WIOŚ nie stwierdził w wyniku kontroli, że na składowiska co najmniej od roku nie są przyjmowane odpady lub że zostały one wypełnione. W związku z powyższym Marszałek nie miał formalnych możliwości zamknięcia tych składowisk z urzędu. Ponadto zamknięcie z urzędu wymaga sporządzenia ekspertyzy, o której mowa w ust. 2 ww. przepisu, a to wiąże się wydatkami na jej sporządzenie. Pomimo tego, że zadanie związane z zamykaniem składowisk jest zadaniem zleconym samorządowi z zakresu administracji rządowej (zgodnie z art. 168 ww. ustawy), do dnia dzisiejszego rząd nie przewidział żadnych środków na ten cel, co w konsekwencji pozbawiło Marszałka, jako organu ochrony środowiska, skutecznego realizowania zadań przypisanych ustawą o odpadach. Ww. wyjaśnił także: *zgodnie z procedurą określoną w przepisach ustawy o odpadach, przeprowadzenie kontroli przez WIOŚ i potwierdzenie przez organ kontrolny zaniechania składowania odpadów na składowisku w Rudnikach rodziłoby konsekwencję dla Marszałka rozpoczęcia procedury wykonania ekspertyzy. Mając na względzie fakt, że rząd nie zagwarantował żadnych środków w budżecie państwa na realizację tego zadania (co znajduje potwierdzenie w środkach przekazywanych przez Wojewodę Opolskiego na realizację zadań rządowych realizowanych przez administrację samorządową) Marszałek nie mógł podejmować działań zmierzających do wykonania ekspertyzy i w dalszej kolejności do skutecznego przeprowadzenia zamknięcia i przeprowadzenia rekultywacji bez jakichkolwiek środków. Podjęto natomiast próbę rozwiązania problemu – zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Gminy Rudniki, na którym zaproponowano by to sama Gmina wystąpiła z wnioskiem o wydanie decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie składowiska. Na spotkaniu tym poinformowano również o możliwości ubiegania się o środki z funduszy ochrony środowiska na rekultywację (pod warunkiem, że byłaby to odpowiednia powierzchnia do zrehabilitowania), a to umożliwiłoby skuteczne przeprowadzenie rekultywacji. W swoich wyjaśnieniach dyrektor DOŚ wskazał również, że z uwagi na fakt, iż WPGO nie jest aktem prawa miejscowego, brak jest możliwości prawnych egzekwowania jego zapisów m.in. w zakresie planowanych zamknięć lub uzyskania w ustalonych terminach decyzji na zamknięcie składowiska, zwłaszcza w przypadku posiadania ważnych decyzji na przetwarzanie odpadów. W związku z powyższym uznano, że brak jest podstaw do wszczęcia procedury*

⁵¹ O wolnej pojemności na koniec 2010 r. wynoszącej odpowiednio 2 914 Mg i 9 883 Mg (str. 134 i 135 WPGO).

⁵² Do końca 2015 r. na ww. składowiskach nie składowano odpadów w ilości przekraczającej wolną pojemność.

⁵³ Składowisko w Pawłowiczkach posiada ważne do 31 stycznia 2021 r. pozwolenie zintegrowane i instrukcję zatwierdzoną 29 czerwca 2015 r. Składowisko w Rudnikach podlega Staroście Oleskiemu, ma ważne do dnia 30 czerwca 2020 r. zezwolenie na jego prowadzenie, które wydane zostało przez ww. Starostę oraz instrukcję – brak informacji o dacie ważności.

zamknięcia składowiska z urzędu, a tym samym występowania do Wojewody Opolskiego o środki na ekspertyzy.

(dowód: akta kontroli str. 221-223, 317, 651)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że do czasu zakończenia kontroli NIK Dyrektor DOŚ nie wystąpił do WIOŚ o potwierdzenie okoliczności, o których mowa w art. 148 ust. 1 pkt 2 ustawy o odpadach, pomimo że z posiadanych przez DOŚ informacji wynikało, że na składowisko w Rudnikach w latach 2014-2015 nie przyjęto żadnych odpadów. Dyrektor DOŚ nie wystąpił również do Zarządu Województwa o skierowanie wniosku do Wojewody Opolskiego, o przyznanie środków na wykonanie ekspertyz dotyczących zamknięcia składowisk odpadów bądź o zapewnienie w budżecie samorządu środków na ten cel. Powyższe skutkowało opóźnieniem w zamknięciu tego składowiska, a tym samym opóźnieniem w realizacji jednego z zadań przewidzianych w WPGO.

Opis stanu
faktycznego

1.15. Pozwolenia zintegrowane dla prowadzących RIPOK, które wcześniej były instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi poszczególnych RGOK, do 2007 r. wydawane były przez Wojewodę Opolskiego, a następnie przez Marszałka, który to organ również po tej dacie dokonywał zmian decyzji w sprawie pozwoleń zintegrowanych (w tym również wydanych przez inne organy). Wg stanu na dzień 31 marca 2016 r., pozwolenia zintegrowane na przetwarzanie odpadów posiadały wszystkie podmioty prowadzące RIPOK oraz instalacje zastępcze (dwie), w województwie opolskim. I tak:

1/ „NAPRZÓD” Spółce z o.o. z siedzibą w Rydułtowach, decyzją Marszałka nr DOŚ.7222.20.2013.MK z dnia 17 października 2013 r. (z dwiema zmianami, ostatnia z dnia 11 lutego 2015 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji: MBP, do kompostowania i składowania odpadów, zlokalizowanych w Dzierżysławiu (gmina Kietrz);

2/ „EKO-REGION” Spółce z o.o. z siedzibą w Bełchatowie, decyzją Wojewody Opolskiego: nr ŚR.III-IŻ-6610-1/53/06 z dnia 7 maja 2007 r., zmienioną decyzją Marszałka nr DOŚ.IV.AKu.7636-17/08 z dnia 30 czerwca 2008 r. oraz pięcioma kolejnymi decyzjami (ostatnia z dnia 4 marca 2014 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji: MBP, do kompostowania i składowania odpadów, zlokalizowanych w Gotartowie (gmina Kluczbork);

3/ Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej „EKOM” Spółce z o.o. z siedzibą w Nysie, decyzją Wojewody Opolskiego nr ŚR.III-HS-6610-1-64/06 z dnia 15 października 2007 r., następnie zmienioną decyzją Marszałka nr DOŚ.IV.AKu.7636-13/08 z dnia 20 czerwca 2008 r. oraz sześcioma decyzjami (ostatnia z dnia 29 września 2015 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji: MBP, do kompostowania i składowania odpadów, zlokalizowanych w Domaszkowicach (gmina Nysa);

4/ Regionalnemu Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów „Czysty Region” Spółce z o.o. z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu, decyzją Marszałka nr DOŚ.7222.39.2013.MK z dnia 21 marca 2014 r. z pięcioma zmianami (ostatnia z dnia 6 listopada 2015 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji: MBP, do kompostowania i składowania odpadów w Kędzierzynie-Koźlu;

5/ Zakładowi Wodociągów i Usług Komunalnych „EKOWOD” Spółce z o.o. z siedzibą w Namysłowie, decyzją Marszałka DOŚ.7222.7.2015.MK z dnia 14 sierpnia 2015 r. udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów w Ziemielowicach (gmina Namysłów);

6/ Remondis Opole Spółce z o.o. z siedzibą w Opolu, decyzją Marszałka nr DOŚ.7222.37.2014.JZ z dnia 29 maja 2015 r. udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji MBP, zlokalizowanej w Opolu; podmiot ten w ww. dacie prowadził zastępczą instalację do kompostowania, do czasu

uruchomienia lub uzyskania przez RIPOK wystarczającej mocy przerobowej (od dnia 26 kwietnia 2016 r. instalacja ta jest RIPOK);

7/ Komunalnemu Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu Gogolin Spółce z o.o. z siedzibą w Gogolinie, decyzją Wojewody Opolskiego nr ŚR.III-HS-6610-1-10/07 z dnia 15 października 2007 r., zmienioną decyzją Marszałka nr DOŚ.IV.MK.7636-24/08 z dnia 17 grudnia 2008 r. i czterema następnymi zmianami (ostatnia z dnia 27 maja 2015 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów i kompostowania odpadów zlokalizowanych w Gogolinie; podmiot ten prowadził w ww. dacie zastępczą instalację do kompostowania, do czasu uruchomienia lub uzyskania przez RIPOK wystarczającej mocy przerobowej;

8/ Zakładowi Komunalnemu Spółce z o.o. z siedzibą w Opolu, decyzją Marszałka nr DOŚ.7222.54.2013.MK z dnia 4 września 2014 r. i dwiema zmianami (ostatnia z dnia 30 października 2015 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów zlokalizowanej w Opolu;

9/ Przedsiębiorstwu Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Spółce z o.o. z siedzibą w Strzelcach Opolskich, decyzją Marszałka nr DOŚ.MK.7636-62/10 z dnia 21 kwietnia 2011 r., z trzema zmianami (ostatnia z dnia 22 maja 2015 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów zlokalizowanej w Szymiszowie (gmina Strzelce Opolskie);

10/ Zakładowi Gospodarki Komunalnej „ZAW-KOM” Spółce z o.o. z siedzibą w Zawadzkiem, decyzją Wojewody Opolskiego nr ŚR.III-HS-6610-1-43/06 z dnia 26 marca 2007 r. i siedmioma zmianami w drodze decyzji Marszałka (ostatnia z dnia 29 października 2015 r.) udzielono pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów w Kielczy (gmina Zawadzkie).

(dowód: akta kontroli str. 96-98, 163-177)

Ważność wszystkich ww. pozwoleń zintegrowanych została ustalona na czas nieoznaczony⁵⁴.

(dowód: akta kontroli str. 96-98, 498-499)

W kontrolowanym przez NIK okresie, Marszałek udzielił jednemu przedsiębiorstwu prowadzącemu RIPOK (tj. Remondis Opole Spółce z o.o.), pozwolenia zintegrowanego na wytwarzanie odpadów obejmującego ich zbieranie i przetwarzanie (na czas nieoznaczony). Decyzja w ww. zakresie nr DOŚ-IV.7243.1.5.2013.AS wydana została w dniu 24 czerwca 2013 r., po czym została zmieniona decyzjami: nr DOŚ-IV.7243.1.22.2013.DP z dnia 20 listopada 2013 r. i nr DOŚ-IV.7243.1.1.2015.DP z dnia 23 stycznia 2015 r. Ww. pozwolenie zintegrowane zostało uchylone decyzją Marszałka nr DOŚ.7222.37.2014.JZ z dnia 29 maja 2015 r. udzielającą pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów innych niż niebezpieczne w procesie D8, o zdolności przetwarzania 60 000 Mg/rok, tj. ok. 164,4 Mg/dobę wraz z instalacją do mechanicznego przetwarzania odpadów w procesie R12, o wydajności 100 000 Mg/rok oraz instalacją do kompostowania odpadów w procesie R3, powiązanych technologicznie z ww. instalacją biologiczną o wydajności 5 000 Mg/rok, zlokalizowanych w Opolu.

(dowód: akta kontroli str. 98, 103-129)

1.16. W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 marca 2016 r., do Marszałka nie złożono wniosków o wydanie pozwolenia zintegrowanego dla regionalnej lub ponadregionalnej instalacji, lub pozwolenia na przetwarzanie odpadów czy też

⁵⁴ W związku z art. 188 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2016 r., poz. 672, ze zm.), dalej: *Poś*, wprowadzonym przez art. 1 pkt 38, lit a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1101).

o zmianę wydanych pozwoleń w ww. zakresie. W związku z tym nie wystąpiła konieczność wystąpienia przez Marszałka do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli instalacji, obiektu budowlanego lub jego części, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska, tj. realizacji obowiązku określonego w art. 41a ust. 1 i 2 ustawy o odpadach, który został wprowadzony z dniem 1 stycznia 2016 r., przepisami art. 108 pkt 4 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym⁵⁵.

Pracownicy DOS dokonywali oględzin instalacji w ramach prowadzonych postępowań o udzielenie, bądź zmianę pozwoleń zintegrowanych, obejmujących swoim zakresem instalacje do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz instalacje do stabilizacji tlenowej odpadów (część biologiczna MBP). W 2013 r. i 2014 r., pracownicy DOS przeprowadzili oględziny jednej instalacji w każdym roku, a w 2015 r. przeprowadzono oględziny trzech instalacji. Dodatkowo w 2015 r. poddano oględzinom instalacje do składowania odpadów, w związku z wnioskiem podmiotu o zatwierdzenie instrukcji prowadzenia składowiska. W ww. latach prowadzono następujące liczby spraw związanych z wydawaniem lub zmianą pozwoleń zintegrowanych dla składowisk odpadów: 10; 11 i 10 spraw.

(dowód: akta kontroli str. 98, 320-342)

1.17. W kontrolowanym przez NIK okresie nie wystąpiły przypadki odmowy wydania przez Marszałka lub zmiany pozwolenia zintegrowanego lub pozwolenia na przetwarzanie odpadów komunalnych w następstwie postanowienia WIOŚ negatywnie opiniującego spełnienie wymagań przez instalację (brak negatywnych opinii WIOŚ).

(dowód: akta kontroli str. 98)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Po podjęciu w dniu 28 sierpnia 2012 r. przez Sejmik uchwały nr XX/271/2012 w sprawie przyjęcia WPGO, tj. dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, nie podjęto przewidzianych przepisami art. 43 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku działań, zmierzających do podania do publicznej wiadomości informacji o przyjęciu ww. planu i o możliwości zapoznania się z jego treścią, w tym z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 ww. ustawy oraz podsumowaniem, o którym mowa w art. 55 ust. 3 tej ustawy.

Zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, przez podanie informacji do publicznej wiadomości rozumieć należy: a/ udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej organu właściwego w sprawie, b/ ogłoszenie informacji, w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie, c/ ogłoszenie informacji – w przypadku projektu dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa – w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu.

Działania Urzędu w ww. zakresie ograniczyły się jedynie do udostępnienia na stronie BIP informacji o przyjęciu ww. dokumentu (<http://www.opolskie.pl/bip/index.php?id=11252>) bez uzasadnienia, o którym mowa w art. 42 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku oraz podsumowania, o którym mowa w art. 55 ust. 3 tej ustawy.

Dyrektor DOS wyjaśnił, że informacja o przyjęciu WPGO była przekazana przez media, radio itp. Ze względu na brak środków nie zlecano typowych ogłoszeń prasowych, ale w relacjach z obrad Sejmiku informacje te były przekazywane

⁵⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 1688.

społeczeństwu przez środki masowego przekazu. (...) zainteresowanie mediów każdym planem gospodarki odpadami jest zawsze tak duże, że jest ono wystarczające, aby dotrzeć do opinii publicznej, nie ponosząc tym samym kosztów dot. publikacji w prasie. W siedzibie organu dostępna była i jest publikacja WPGO, która zawiera informację o sporządzeniu Prognozy oddziaływania na środowisko, dla zainteresowanych otrzymaniem takiej publikacji. Uzasadnienie i podsumowanie dostępne dla zainteresowanych było w siedzibie organu. Ponadto podał, że WPGO został przekazany w formie publikacji (książki) pismami do wielu jednostek, w tym, m.in.: do organów administracji rządowej i samorządowej (m.in. Ministerstwa Środowiska, marszałków ościennych województw, starostw i gmin województwa opolskiego oraz dolnośląskiego, które przystąpiły do Południowo-Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi), dyrekcji regionalnych zarządów gospodarki wodnej, WIOŚ w Opolu, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu.

(dowód: akta kontroli str. 56)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Stworzenie warunków do budowy i eksploatacji regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w regionach

Opis stanu faktycznego

2.1. Analiza mocy przerobowych instalacji (RIPOK i zastępczych⁵⁶) wyznaczonych w uchwale w sprawie wykonania WPGO funkcjonujących w 2013 r., w stosunku do ilości odpadów planowanych do wytworzenia w 2013 r.⁵⁷ (wg prognozy zawartej w WPGO) wykazała, że:

- instalacje MBP miały wystarczającą przepustowość we wszystkich RGOK w odniesieniu do części mechanicznej oraz w części biologicznej, za wyjątkiem Południowo-Wschodniego RGOK, w którym wystąpił niedobór mocy przerobowych wynoszący 11 103 Mg/rok (37% ilości odpadów przewidzianych do przetworzenia);
- kompostownie miały wystarczające moce przerobowe w Północnym RGOK i w Południowo-Zachodnim RGOK, zapewniające przetworzenie oszacowanych ilości odpadów biodegradowalnych (odpowiednio 9 078 Mg/rok i 3 128 Mg/rok), a niewystarczające moce przerobowe dla przetworzenia tych odpadów istniały w Centralnym RGOK i w Południowo-Wschodnim RGOK w ilościach odpowiednio: o 5 228 Mg/rok mniejszej (moc instalacji o ok. 2,3 razy mniejsza) i 3 390 Mg/rok mniejszej (moc o ok. 4 razy mniejsza),
- składowiska we wszystkich RGOK zapewniały wystarczające moce przerobowe i wolne pojemności do przyjęcia odpadów, za wyjątkiem mniejszej o 15% możliwości składowania odpadów w Południowo-Zachodnim RGOK (możliwości składowania odpadów wynosiły 45 386 Mg/rok przy szacowanej ilości wytwarzanych 52 300 Mg/rok odpadów przeznaczonych do składowania).

Natomiast w ostatniej uchwale zmieniającej uchwałę w sprawie wykonania WPGO (z dnia 26 kwietnia 2016 r.) jedynie w przypadku Południowo-Zachodniego RGOK określono jedną instalację (kompostownię do odzysku odpadów zielonych) przewidzianą do zastępczej obsługi tego RGOK do czasu uzyskania przez

⁵⁶ Instalacji wyznaczonych jako zastępcze do czasu uruchomienia lub uzyskania przez RIPOK wystarczającej mocy przerobowej do przetwarzania odpadów komunalnych powstających w RGOK.

⁵⁷ W Urzędzie nie sporządzano zestawień dotyczących ilości odpadów komunalnych wytworzonych w poszczególnych RGOK.

kompostownię w Regionalnym Centrum Gospodarowania Odpadami – Nysa w Domaszkowicach wystarczającej mocy przerobowej do przetwarzania odpadów z tego RGOK.

(dowód: akta kontroli str. 29-38, 163-177, 188)

DOŚ przygotowując projekt uchwały w sprawie wykonania WPGO oraz projekty kolejnych uchwał zmieniających uchwałę w sprawie wykonania WPGO - nie dokonywał bilansu mocy instalacji w poszczególnych RGOK i ilości planowanych lub faktycznie wytwarzanych odpadów komunalnych, aby stwierdzić, że zapewniono zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych powstających w poszczególnych RGOK zważywszy, że przedstawione w WPGO dane o ilościach planowanych do wytworzenia odpadów i mocach przerobowych wskazywały na brak tych mocy⁵⁸.

Dyrektor DOŚ w wyjaśnieniu stwierdził, że nie sporządzano ww. bilansów, gdyż brak było podstaw prawnych oraz innych przesłanek do sporządzenia takich bilansów; a ponadto uchwała w sprawie wykonania WPGO musi być zgodna z WPGO, w którym dokonano analizy strumienia wytworzonych odpadów komunalnych oraz mocy przerobowych do przetwarzania. Ponadto wyjaśnił, że w WPGO ujęto wszystkie instalacje, które w związku z wydanymi do 31 grudnia 2011 r. decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach lub o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, mogły być instalacjami regionalnymi. Dodatkowo instalacje takie musiały spełniać warunki wskazane w art. 3 ust. 3 pkt 15c ustawy o odpadach z 2001 r. Dyrektor DOŚ wskazał też, że Zarząd Województwa nie był informowany o tym, że moce przerobowe niektórych rodzajów instalacji nie zabezpieczają przetworzenia wszystkich odpadów powstających w RGOK. Część wytworzonych odpadów, które wg bilansu nie były przetworzone na instalacjach RIPOK w RGOK były przetwarzane na innych instalacjach RIPOK lub instalacjach zastępczych, zgodnie z uchwałą w sprawie wykonania WPGO. Zarząd Województwa nie posiada narzędzi prawnych, które zapewniłyby powstanie takiej ilości instalacji, których eksploatacja zapewniłaby przetworzenie całej ilości poszczególnych rodzajów odpadów w województwie.

(dowód: akta kontroli str. 672-674)

Projekt WPGO 2016-2022 zakłada utworzenie jednego RGOK dla całego województwa. Przed podjęciem decyzji utworzeniu jednego RGOK przeprowadzono we wrześniu 2015 r. ankietyzację gmin, w wyniku której za takim rozwiązaniem opowiedziało się 45 (63%) gmin województwa opolskiego, a 23 było przeciw. Ponadto w dniu 30 września 2015 r. skierowano zapytanie do Ministra Środowiska, czy zapisy ustawy o odpadach dopuszczają określenie jako RGOK terenu całego województwa. Do czasu podjęcia decyzji o przystąpieniu do opracowania projektu WPGO 2016-2022 dla jednego RGOK w województwie, Urząd nie otrzymał odpowiedzi z Ministerstwa. Natomiast w posiadanej przez DOŚ opinii w tej samej sprawie, w związku z zapytaniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Dyrektor Departamentu Gospodarki Odpadami Ministerstwa Środowiska nie stwierdził, aby utworzenie jednego RGOK było niezgodne z przepisami ustawy o odpadach, lecz podał argumenty, które wskazują na zasadność podziału województwa na regiony.

(dowód: akta kontroli str. 527-530)

Uzasadnieniem utworzenia jednego RGOK wskazanym w projekcie WPGO 2016-2022, były m.in. niewystarczające moce przerobowe części biologicznej w Południowo-Zachodnim RGOK, których konsekwencją byłaby konieczność rozbudowy instalacji regionalnych. Ponadto w RGOK Centralnym, Południowo-

⁵⁸ WPGO, tabele: 6.13; 6.20; 6.27 i 6.34.

Wschodnim i Północnym moce przerobowe instalacji są większe niż wynika to z potrzeb. Z tego względu utworzenie jednego regionu daje możliwość dodatniego bilansowania strumienia wytworzonych odpadów komunalnych. W przypadku kompostowni zauważalny jest niedobór mocy w Centralnym, Południowo-Wschodnim i Południowo-Zachodnim RGOK i niewielka nadwyżka w regionie Północnym. Z tego względu w załączonym do projektu WPGO na lata 2016-2022, Planie inwestycyjnym zaproponowano rozbudowę istniejących oraz budowę nowych kompostowni.

W projekcie WPGO 2016-2022 dokonano bilansu mocy RIPOK funkcjonujących w listopadzie 2015 r.⁵⁹ w poszczególnych RGOK określonych w uchwale w sprawie wykonania WPGO, z ilością odpadów zebranych w nich w 2014 r. oraz prognozowanymi ilościami w latach 2018 i 2022.

Ze sporządzonego bilansu mocy instalacji wynikało, że w 2015 r. m.in. w wyniku realizacji inwestycji związanych z modernizacją i budową instalacji w poszczególnych RGOK zapewniono następujące moce przerobowe instalacji:

- MBP – umożliwiające przetworzenie odpadów wytworzonych we wszystkich RGOK na części mechanicznej instalacji MBP i w trzech RGOK na części biologicznej MBP; jedynie w Południowo-Zachodnim RGOK wystąpił niedobór mocy przerobienia 6 440 Mg (40%) w odniesieniu do masy odpadów zebranych w 2014 r.;
- kompostowni – umożliwiające w jednym RGOK (Północnym) przetworzenie wszystkich wytworzonych w tym regionie odpadów biodegradowalnych, a w pozostałych trzech RGOK wystąpił niedobór mocy przerobowych kompostowni wynoszący: a/ w Centralnym RGOK 7 724 Mg/rok (brak RIPOK na dzień sporządzenia projektu WPGO 2016-2022⁶⁰, a zastępcze instalacje miały moc przerobową 4 000 Mg/rok); b/ w Południowo-Wschodnim RGOK 3 921 Mg/rok (brak mocy wystarczającej na przetworzenie 65% masy odpadów biodegradowalnych zebranych w 2014 r.) i c/ w Południowo-Zachodnim RGOK 1 475 Mg/rok (brak mocy wystarczającej do przetworzenia 147% masy odpadów ulegających biodegradacji zebranych w 2014 r.);
- składowiska: umożliwiające we wszystkich RGOK przyjmowanie wszystkich wytworzonych odpadów na składowiska.

Z szacunku dotyczącego bilansu mocy RIPOK w 2018 r. wynika, że mniejsze zdolności przerobowe instalacji dotyczyć będą:

a/ części biologicznej MBP w Południowo-Zachodnim RGOK (7 368 Mg/rok co oznacza brak możliwości przetworzenia 32% odpadów);

b/ kompostowni w tych samych trzech RGOK co w 2015 r. (tj. w Centralnym, Południowo-Wschodnim oraz w Południowo-Zachodnim RGOK), lecz w związku z oddaniem w 2016 r. w Centralnym RGOK kompostowni o mocy przerobowej 16 000 Mg/rok, faktyczny niedobór mocy przerobowych odpadów może wystąpić w Południowo-Wschodnim RGOK w wysokości 8 216 Mg/rok i w Południowo-Zachodnim RGOK w wysokości 3 550 Mg/rok, co oznaczać będzie brak możliwości przetworzenia odpowiednio 58% oraz 78% wytworzonych odpadów w porównaniu do masy odpadów zebranych w 2014 r.;

c/ pojemności składowisk w Południowo-Zachodnim RGOK, w którym wystąpi niedobór pojemności umożliwiającej składowanie 61 790 Mg odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 592)

⁵⁹ W listopadzie 2015 r. wszystkie instalacje w RGOK miały status RIPOK, z wyjątkiem dwóch kompostowni w Centralnym RGOK.

⁶⁰ Kompostownia o mocy 16 000 Mg/rok została wybudowana i wykazana w ostatniej uchwale zmieniającej uchwałę w sprawie wykonania WPGO (z dnia 26 kwietnia 2016 r.).

Dyrektor DOŚ, w wyjaśnieniu dotyczącym działań podejmowanych dla zapewnienia wystarczającej mocy przerobowej instalacji dla przetwarzania wszystkich odpadów komunalnych z terenu województwa, podał: z tabeli zamieszczonej na str. 221 projektu „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028” z bilansu mocy przerobowych RIPOK w stosunku do prognozowanej masy wytwarzanych odpadów komunalnych w regionie opolskim rzeczywiście wynika niedobór mocy przerobowych dla instalacji – kompostowni odpadów zielonych dla roku 2015. Pragnę jednak poinformować, że opis tabeli (tytuł) zawiera informacje, że w tabeli uwzględniono moce przerobowe RIPOK wg stanu na listopad 2015 r., bez planowanych inwestycji. W związku z powyższym należy dodać moce przerobowe instalacji kompostowni, których rozbudowę zaplanowano oraz tych instalacji nowopowstałych, których dane zostały przedstawione w Planie Inwestycyjnym, załączniku do ww. projektu Planu. (...) suma dodatkowych mocy przerobowych wynosi 42 000,00 Mg/rok, co oznacza, że dla roku 2022 będzie wystarczająca moc przerobowa eksploatowanych instalacji do kompostowania odpadów zielonych umożliwiającą przetworzenie prognozowanej masy odebranych odpadów zielonych. Jednocześnie dyrektor DOŚ nie wskazał w swoim wyjaśnieniu działań podejmowanych przez Zarząd Województwa celem zapewnienia mocy przerobowych instalacji zapewniających przetworzenie wszystkich odpadów w okresie realizacji WPGO.

(dowód: akta kontroli str. 628-629)

Z bilansu mocy przerobowych instalacji w poszczególnych RGOK uwzględniających moce instalacji, które zostały zmodernizowane lub w stosunku do których planowane jest zakończenie modernizacji w 2016 r.⁶¹ wynika, że we wszystkich RGOK będzie zapewniona moc umożliwiająca przetworzenie wszystkich rodzajów odpadów (tj. w instalacjach MBP, kompostowniach do odzysku odpadów zielonych oraz na składowiskach), z wyjątkiem przetworzenia 24% (475 Mg/rok) odpadów biodegradowalnych na kompostowni w Południowo-Zachodnim RGOK.

(dowód: akta kontroli str. 676)

2.2. W tabelach zawartych w WPGO wykazano inwestycje, które zaplanowano do realizacji w latach 2012-2017 oraz koszty ich realizacji i źródła finansowania. W okresie objętym kontrolą (2013-2016) zaplanowano realizację w poszczególnych RGOK następujących inwestycji dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi:

1/ w Centralnym: a/ do końca 2014 r. budowę sortowni odpadów komunalnych w Opolu (koszt ok. 15 mln zł) z systemem biologicznej stabilizacji odpadów obejmującej bioreaktory z systemem oczyszczania powietrza procesowego oraz plac dojrzwania (koszt ok. 40,5 mln zł); b/ do 2015 r. rozbudowę pojemności składowiska w Opolu o 800 000 m³ (koszt 35,5 mln zł); c/ do 2015 r. budowę systemu odgazowania składowiska w Opolu (koszt 5,5 mln zł); źródłem finansowania tych zadań miały być środki własne, pożyczki, kredyty oraz środki z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (bez podania struktury wg źródeł);

2/ w Północnym: a/ do końca 2015 r. budowę zakładu zagospodarowania odpadów w Gotartowie, w tym płyty kompostowej wraz infrastrukturą towarzyszącą i sortowni odpadów wraz z modułem do produkcji paliw alternatywnych (koszt ok. 5 mln zł); b/ do 2015 r. budowę nowej kwatery do składowania odpadów w Gotartowie o pojemności 219,5 tys. m³ (koszt ok. 6 mln zł); c/ do 2015 r. budowę systemów odgazowania składowisk w Gotartowie i Ziemielowicach z wykorzystaniem gazu do

⁶¹ W 2016 r. zakończono modernizację kompostowni Zakładzie Komunalnym w Opolu i uzyskała ona moc 16 000 Mg/rok, oraz planowane jest zakończenie modernizacji kompostowni w Dzierżysławiu, która uzyska moc przerobową dodatkowych 6 000 Mg/rok odpadów biodegradowalnych.

produkcji energii elektrycznej (koszt ok. 11 mln zł); d/ do 2014 r. budowę stacji przeladunkowej na ww. składowiskach (koszt 0,5 mln zł);

3/ w Południowo-Wschodnim: a/ do końca 2014 r. budowę instalacji stabilizacji biologicznej w Dzierżysławiu (koszt ok. 3 mln zł); b/ do końca 2014 r. budowę w Kędzierzynie-Koźlu linii sortowania odpadów komunalnych i węzła do przetwarzania odpadów budowlanych (koszt ok. 130 mln zł); c/ do 2014 r. budowę zakładu unieszkodliwiania i segregacji odpadów w Szymiszowie (koszt ok. 130 mln zł.); d/ rozbudowę składowisk: w Dzierżysławiu o 412 tys. m³ (do 2015 r., koszt 10 mln zł), w Kędzierzynie-Koźlu o 350 tys. Mg (do 2014 r., nie podano kosztów), w Szymiszowie o 190,9 mln m³ (do 2017 r., koszt 6 mln zł), e/ do 2014 r. budowę instalacji do odgazowania ww. składowisk i składowiska w Kielczy oraz wykorzystania gazu do produkcji energii elektrycznej (22 mln zł, po 5,5 mln zł/składowisko);

4/ w Południowo-Zachodnim: a/ do 2012 r. rozbudowę centrum gospodarki odpadami w Nysie, tj. części biologicznej MBP wraz z kompostownią do produkcją paliwa alternatywnego (koszt ok. 5 mln zł); b/ do 2014 r. budowę instalacji do kruszenia i odzysku odpadów budowlanych w ww. centrum (koszt ok. 1 mln zł); c/ do 2014 r. budowę instalacji do odgazowania składowisk w Domaszkowicach z wykorzystaniem gazu do produkcji energii elektrycznej (koszt 5,5 mln zł); d/ do 2015 r. stacji przeladunkowej przy tym składowisku (koszt ok. 0,5 mln zł).

(dowód: akta kontroli str. 188)

Z informacji, którymi dysponowała kontrolowana jednostka wynikało, że zostały zrealizowane inwestycje dotyczące budowy lub rozbudowy instalacji MBP i kompostowni oraz rozbudowy składowisk. W wyniku ich realizacji zwiększyła się zdolność przerobowa instalacji: a/ w Północnym RGOK – części biologicznej MBP o 9 000 Mg/rok (o 21%) i kompostowni o 1 000 Mg/rok (29%); b/ w Południowo-Wschodnim RGOK – części biologicznej MBP o 48 000 Mg/rok (177%), kompostowni o 1 000 Mg/rok (91%) i składowiska do zdolności przyjęciowej 58 000 Mg/rok i pojemności o 412 000 m³, oraz c/ w Południo-Zachodnim RGOK wybudowano część biologiczną MBP o zdolności przetwarzania 16 000 Mg/rok (wzrost zdolności przerobowych o 44%).

Ponadto w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* podano informacje o stanie zaawansowania realizacji innych zadań związanych z gospodarką odpadami, w tym dotyczących zagospodarowania gazów uzyskanych na składowiskach w Domaszkowicach (Południowo-Zachodni RGOK) i Dzierżysławiu (Południowo-Wschodni RGOK), które były w fazie przygotowania, a wybudowano instalację zagospodarowania gazu na składowisku w Gotartowie (Północny RGOK), rozpoczęto budowę instalacji do kruszenia odpadów budowlano-remontowych na składowisku w Dzierżysławiu (inwestycja w fazie uzgodnień formalno-prawnych). Jednostka nie dysponowała natomiast informacjami o pozostałych inwestycjach związanych z budową instalacji do odgazowywania składowisk, odzysku opadów budowlano-remontowych i stacji przeladunkowych.

W projekcie Planu inwestycyjnego, stanowiącym załącznik nr 1 do *projektu WPGO 2016-2022*, zamieszczono wykazy instalacji planowanych do rozbudowy/modernizacji, w tym:

1/ MBP: w Południowo-Wschodnim RGOK – dwóch RIPOK, w 2017 r. i 2020 r., o łącznej mocy przerobowej części mechanicznej 170 000 Mg/rok i biologicznej 79 Mg/rok; w Południowo-Zachodnim i Północnym RGOK – po jednej instalacji w RGOK w 2017 r. i w 2018 r., o mocach przerobowych części mechanicznej i biologicznej: odpowiednio 72 000 Mg/rok i 21 500 Mg/rok oraz 84 000 Mg/rok i 40 000 Mg/rok; planowane moce przerobowe RIPOK po modernizacji części mechanicznych i biologicznych oraz moce przerobowe nie modernizowanych RIPOK zapewnią przetworzenie całej masy odpadów szacowanych do zebrania

w kolejnych latach objętych planem, z wyjątkiem ograniczenia przetworzenia do 92% ilości wytworzonych odpadów na części biologicznej MBP w Południowo-Zachodnim RGOK (w 2018 r. oszacowano przetworzenie 23 368 Mg, a moc wynosi 21 500 Mg/rok); w 2022 r. planowana ilość odpadów do przetworzenia będzie mniejsza od mocy przerobowej – 18 453Mg);

2/ kompostowni odpadów biodegradowalnych: w Południowo-Wschodnim RGOK – dwóch w 2016 r. i 2017 r., o łącznej mocy przerobowej 21 000 Mg/rok; w Południowo-Zachodnim RGOK – jednej w 2017 r., o mocy 2 000 Mg/rok, w Północnym RGOK – jednej w 2018 r., o mocy przerobowej 15 000 Mg/rok i w Centralnym – jednej w 2018 r., o mocy przetworzenia 4 350 Mg/rok; zrealizowanie ww. inwestycji zapewni uzyskanie zdolności przetwarzania tych odpadów w ilości 42 350 Mg/rok; w skali województwa zostanie osiągnięty poziom przetwarzania 58 350 Mg/rok tych odpadów, przy szacowanej ilości 32 702 Mg wytworzonych w 2018 r.; zrealizowanie ww. modernizacji pozwoli na zapewnienie przetworzenia całej ilości odpadów biodegradowalnych odbieranych w Północnym i Południowo-Wschodnim RGOK, zaś w Południowo-Zachodnim RGOK, pokryje przerób ok. 44% tych odpadów przewidzianych do wytworzenia w 2018 r.; w związku z planowanym utworzeniem jednego RGOK, zdolności przerobowe kompostowni w województwie zapewnią przetworzenie wszystkich odpadów tego rodzaju;

3/ składowiska: czterech składowisk, z tego dwóch w Południowo-Wschodnim RGOK o łączną pojemność 462 000 m³ (ok. 355 384 Mg⁶²) w 2017 r. i 2022 r., w Północnym RGOK o 219 000 m³ (ok. 168 461 Mg) w 2019 r. i Południowo-Zachodnim RGOK o 702 372 m³ (ok. 540 268 Mg) w latach 2016-2022.

W projekcie *Planu inwestycyjnego* zaplanowano zakończenie w 2016 r. i 2017 r., budowy jedynie dwóch nowych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych biodegradowalnych (kompostowni) o zdolności przetworzenia 10 000 Mg/rok zlokalizowanych w Północnym i Południowo-Wschodnim RGOK (gm. Praszka i Strzelce Opolskie). Nie zaplanowano budowy nowych instalacji MBP i składowisk (tab. 23).

(dowód: akta kontroli str. 596-608)

Dyrektor DOŚ oświadczył, że na terenie województwa opolskiego nie wystąpiły przypadki niepodjęcia realizacji inwestycji z powodu protestów społecznych.

(dowód: akta kontroli str. 42)

W WPGO nie określono rodzaju efektów ekologicznych planowanych do osiągnięcia w wyniku realizacji zadań inwestycyjnych, jak również nie ustalono tych efektów w związku z ich realizacją.

(dowód: akta kontroli str. 188)

Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że efektami ekologicznymi zrealizowanych inwestycji związanych z budową i rozbudową instalacji RIPOK, były:

- zmniejszenie ilości odpadów nieszkodliwych na składowiskach w związku z kierowaniem odpadów do instalacji MBP, a nie na składowiska; po sortowaniu i procesie stabilizacji zachodzących w ww. instalacjach na składowisko trafiają odpady pozbawione frakcji biodegradowalnej;
- zmniejszenie zużycia surowców naturalnych w związku z wyselekcjonowaniem na części mechanicznej instalacji MBP odpadów opakowaniowych i takich, które można wykorzystać w procesie odzysku, w tym recyklingu, co powoduje zwiększenie osiągania poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia części odebranych odpadów komunalnych;

⁶² Przeliczono na masę wg przelicznika 1 Mg=1,3 m³ podanego na str. 62 projektu WPGO 2016-2022.

- uzyskanie kompostu powstającego na instalacjach do odzysku odpadów zielonych, który jest wykorzystywany w procesie odzysku np. do rekultywacji składowisk;
- ograniczenie transportu odpadów daleko poza obszar ich wytworzenia, co ogranicza zużycie zasobów paliw zużywanych w transporcie oraz zmniejsza zanieczyszczenie środowiska spalinami.

(dowód: akta kontroli str. 43)

2.3. Kontrolowana jednostka dysponowała danymi o wysokości nakładów poniesionych na inwestycje, które zostały zrealizowane tylko do 2013 r. gdyż – jak wyjaśnił Dyrektor DOŚ – *wysokości poniesionych środków, w związku z budową, rozbudową i modernizacją instalacji RIPOK zostały przedstawione w Sprawozdaniu z realizacji WPGO za lata 2011-2013*” (zgodnie z wytycznymi dot. sporządzania ww. sprawozdania takie dane należy wskazywać właśnie w tym sprawozdaniu), dlatego też możliwe było podanie informacji o poniesionych kosztach tylko w latach 2011-2013.

(dowód: akta kontroli str. 42)

Z danych zawartych w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* wynikało, że podmioty prowadzące instalacje w poszczególnych RGOK poniosły następujące wydatki: w Północnym RGOK – na rozbudowę instalacji stabilizacji tlenowej stanowiącą cztery bioreaktory oraz na budowę płyty kompostowej wraz infrastrukturą towarzyszącą w Gotartowie, łącznie ok. 8 000 tys. zł; w Południowo-Wschodnim RGOK – na budowę instalacji MBP, do kompostownia i na rozbudowę składowiska w Dzierżysławiu, łącznie 27 148 tys. zł; w Południowo-Zachodnim RGOK – w Domaszkowicach, na instalację stabilizacji tlenowej części biologicznej MBP oraz kompostownie odpadów zielonych, łącznie 6 991 tys. zł. W ww. *Sprawozdaniu* nie podano kosztów poniesionych na rozbudowę lub budowę poszczególnych instalacji ani źródeł pokrycia tych kosztów.

(dowód: akta kontroli str. 188)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Sprawowanie nadzoru i kontroli nad postępowaniem z odpadami komunalnymi wytwarzanymi w regionach

3.1. Prowadzenie wojewódzkiej bazy danych o odpadach

Opis stanu
faktycznego

3.1.1. Do dnia kontroli Marszałek nie założył *Bazy danych o produktach i opakowaniach*⁶³, o której mowa w art. 79 ustawy *o odpadach*. Zgodnie z art. 108 pkt 29 lit. a ustawy *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*, zmieniony został, wskazany w art. 238 ust. 1 ustawy *o odpadach*, najpóźniejszy termin utworzenia BDO z dnia 23 stycznia 2016 r., na dzień 24 stycznia 2018 r. (art. 238 ust. 1 ustawy *o odpadach*).

Dane dotyczące ilości i rodzaju odpadów wytworzonych, zebranych, odzyskanych i unieszkodliwionych przez poszczególne podmioty gospodarujące odpadami, zawierał Wojewódzki System Odpadowy⁶⁴ opracowany przez firmę ATMOTERM

⁶³ Dalej: BDO.

⁶⁴ Dalej: WSO.

z Opola i przekazany na potrzeby Urzędu przez Ministerstwo Środowiska. WSO prowadzony był w formie elektronicznej od 2004 r. Ujmowane w nim były dane o podmiotach, które złożyły informacje m.in. o rodzajach i ilości wytworzonych odpadów, sposobie gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Informacje w powyższym zakresie za 2013 r. złożyło 4 168 podmiotów, za 2014 r. 4 149, a za 2015 r. (do dnia 18 maja 2016 r.) DOŚ wprowadził do systemu dane 2 604 podmiotów, po uprzednim ich zweryfikowaniu.

Dane zgromadzone w WSO zawierały informacje o gospodarowaniu odpadami wg kodów odpadów, wśród których nie było danych o sposobie gospodarowania odpadami komunalnymi, odebranymi od mieszkańców gmin. Powodem niezamieszczenia danych o odpadach komunalnych było wyłączenie tych danych z ww. sprawozdań na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 2 ustawy *o odpadach*, zobowiązującego do sporządzania rocznych sprawozdań z działalności *polegającej na gospodarowaniu odpadami, z wyłączeniem prowadzącego odbieranie odpadów komunalnych, w zakresie: a) zbierania odpadów, b) przetwarzania odpadów, – obowiązanych do prowadzenia ewidencji odpadów*. Wzór sprawozdania, na którym podmioty składały Marszałkowi informacje o gospodarowaniu odpadami, został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. *w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach*⁶⁵.

Powyższy zapis powodował, że podmioty, które były zobowiązane do składania ww. sprawozdań, a prowadziły działalności związane z gospodarowaniem odpadami wśród których była działalność polegająca na *odbieraniu odpadów komunalnych, w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów komunalnych* - nie podawały informacji o gospodarowaniu odpadami komunalnymi⁶⁶. Dane o ilościach odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy i przekazanych do poszczególnych instalacji (a nie wg podmiotów odbierających odpady komunalne), były zawarte w sprawozdaniach organów wykonawczych gmin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, składanych Marszałkowi na podstawie art. 9q ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*⁶⁷, w terminie do 31 marca danego roku, za rok poprzedni.

WSO zawierał następujące dane i informacje:

- a) *o rodzaju i ilościach wytwarzanych odpadów*, w podziale na wytwórców, do których przypisane były ilości i rodzaje wytworzonych odpadów, wg kodów odpadów;
- b) *o rodzajach i ilości odpadów poddanych przetworzeniu (odzysk, unieszkodliwienie) i zastosowanych procesach przetwarzania* – dane te prowadzono w podziale na poszczególnych wytwórców, do których przypisano w podziale na lata, rodzaje i ilości przetworzonych odpadów w poszczególnych procesach;
- c) *o decyzjach z zakresu gospodarki odpadami, w tym zezwoleniach na odbieranie i zezwoleń na przetwarzanie odpadów komunalnych, pozwoleń zintegrowanych* – nie ujmowano decyzji w zakresie odbierania odpadów komunalnych, gdyż WSO nie przewidywał wprowadzania danych dotyczących tej działalności (odbieranie odpadów komunalnych od wytwórców jest realizowane na podstawie umowy z gminą, a podmiot prowadzący taką działalność podlega wpisowi do rejestru działalności regulowanej prowadzonego w gminie); rejestr zawierał również wykaz podmiotów z podaniem decyzji udzielających zezwoleń

⁶⁵ Dz. U. Nr 249, poz. 1674.

⁶⁶ Niektóre podmioty podawały dane o gospodarowaniu odpadami komunalnymi (np. Komunalne Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Sp. z o.o. w Gogolinie.

⁶⁷ Dz. U. z 2016 r., poz. 250 ze zm., dalej: *ucpg*.

na zbieranie odpadów i ich transport z wyszczególnieniem rodzajów odpadów wg kodów; w rejestrze ujmowane były także decyzje udzielające zezwoleń na przetwarzanie (odzysk i unieszkodliwienie) odpadów wydane dla poszczególnych przedsiębiorców, z podaniem okresu obowiązywania decyzji, ilości i rodzajów odpadów wg kodów;

- d) o *składowiskach odpadów (eksploatowanych, w fazie poeksploatacyjnej, zamkniętych)* – podawano dane dotyczące składowisk z wyróżnieniem składowisk czynnych i zamkniętych, rodzajach i ilościach przyjętych na składowisko odpadów;
- e) o *rodzajach instalacji do zagospodarowania odpadów wraz z podaniem ich położenia, mocy przerobowych, rodzaju stosowanej technologii oraz ilości i rodzaju odpadów przetwarzanych w tych instalacjach* – wśród danych podawano ilości i rodzaje zagospodarowywanych odpadów oraz procesy wykorzystywane do zagospodarowania.

WSO nie zawierał informacji i danych dotyczących odpadów komunalnych, w zakresie: a/ rodzaju i ilości wytwarzanych odpadów; b/ rodzaju i ilości odpadów poddanych przetworzeniu (odzyskowi, unieszkodliwieniu) i zastosowanych procesach przetwarzania; c/ decyzji udzielających zezwolenia na odbieranie odpadów komunalnych; d/ podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości wraz z informacjami o ilości odebranych odpadów komunalnych, z podziałem na odpady odbierane selektywnie i zmieszane, z wyodrębnieniem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji; gospodarowaniu odpadami komunalnymi objętych rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami przedkładanymi przez organy wykonawcze gmin.

(dowód: akta kontroli str. 258-316)

3.1.2. Marszałek do dnia kontroli nie utworzył *rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami*, gdyż zgodnie z art. 234 ust. 1 ustawy o odpadach, rejestr ten będzie utworzony łącznie z BDO. Prowadzony WSO nie zawierał danych dotyczących podmiotów, które uzyskały wpis do *rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych*, bowiem do dnia kontroli NIK gminy nie były zobowiązane do przekazywania Marszałkowi powyższych danych.

Liczba podmiotów posiadających decyzje zezwalające na transport odpadów wynosiła: na koniec 2013 r. 473 podmioty, którym wydano 661 decyzji, na koniec 2014 r. 509 podmiotów i 719 decyzji, a na koniec 2015 r. liczba podmiotów wyniosła 512, którym wydano 727 decyzji.

Do końca 2013 r. 120 podmiotom udzielono w ramach 238 decyzji pozwoleń na odzysk lub unieszkodliwienie odpadów (rozumiane jako przetwarzanie odpadów), z tego 38 podmiotów w ramach 84 decyzji posiadało zezwolenia na przetwarzanie odpadów o kodzie 20 03 01 *Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne*, a w 2014 r. odpowiednio: 124 podmioty; 270 decyzji w tym 39 podmiotom wydano 88 decyzji na ww. odpady niesegregowane. Do końca 2015 r. liczba podmiotów, którym udzielono zezwoleń na przetwarzanie odpadów wzrosła do 129 (wydano 292 decyzje), z tego 40 podmiotom wydano decyzje (92) na przetwarzanie odpadów o kodzie 20 03 01.

Na dzień sporządzenia zestawienia o liczbie podmiotów zwolnionych z obowiązku posiadania zezwolenia na zbieranie bądź przetwarzanie odpadów, tj. na dzień 25 maja 2016 r., w WSO zarejestrowanych było 365 takich podmiotów. W WSO nie było możliwości wygenerowania liczby podmiotów posiadających takie zezwolenia na koniec poszczególnych lat, ponieważ do systemu wprowadzane są dane zawarte w raporcie przesyłanym przez starostwa, bez decyzji i dat dokonania wpisów.

(dowód: akta kontroli str. 178-182)

3.2. Prowadzenie sprawozdawczości

3.2.1. Zarząd Województwa wypełnił wymóg wynikający z art. 39 ust. 1 i ust. 3 pkt 2 ustawy o odpadach, przedkładając w dniu 19 grudnia 2014 r. Sejmikowi Sprawozdanie z realizacji WPGO, obejmujące lata 2011-2013⁶⁸ i przesyłając je w dniu 31 grudnia 2014 r. Ministrowi Środowiska. Sprawozdanie zostało zaprezentowane przez Dyrektora DOS na sesji Sejmiku w dniu 19 grudnia 2014 r.⁶⁹, w formie prezentacji multimedialnej i przyjęte bez uwag i podejmowania uchwały.

(dowód: akta kontroli str. 130, 138-146)

Sprawozdanie z realizacji WPGO zawierało wszystkie elementy wymagane przepisem art. 39 ust. 2 ustawy o odpadach oraz wskazane w *Wytycznych do opracowania sprawozdania z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami za lata 20110-2013⁷⁰*, opracowanych w Departamencie Gospodarki odpadami Ministerstwa Środowiska, w tym: *zmiany stanu gospodarki odpadami na terenie województwa oraz ocenę zmian w gospodarce odpadami; stan realizacji zadań ujętych w wojewódzkim planie gospodarki odpadami w okresie sprawozdawczym oraz ich ocenę; ocenę kosztów i źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć; ocenę realizacji celów i podsumowanie.*

Celem sporządzenia ww. *Sprawozdania*, wskazanym w tym dokumencie, było dokonanie *analizy gospodarowania odpadami na terenie województwa, która będzie stanowiła podstawę do oceny stanu realizacji celów wynikających z obowiązującego WPGO oraz będzie stanowiła materiał wyjściowy do aktualizacji tego planu.* W *Sprawozdaniu* podano, że w 2011 r. odebrano 219 922,922 Mg odpadów komunalnych, w 2012 r. 234 195,56 Mg, a w 2013 r. 260 572,00 Mg (po korekcie), zaznaczając, że w związku z brakiem obowiązku prowadzenia ewidencji wytworzonych odpadów komunalnych przez wytwórców, masę wytworzonych odpadów przyjęto jako masę odebranych odpadów, na podstawie danych o ilości odpadów komunalnych zebranych od właścicieli nieruchomości i ilości zebranych przez podmioty posiadające zezwolenie.

Porównanie danych zawartych w WPGO dotyczących planowanych ilości wytwarzanych odpadów w latach 2011-2017, (325 312 Mg do 343 589 Mg przy zmniejszeniu się liczby mieszkańców), z ilościami odpadów wytworzonymi/zebranymi wg danych zawartych w tym *Sprawozdaniu* oraz sprawozdaniach zbiorczych za lata 2013 i 2014 (260 572,00 Mg i 280 932,03 Mg) wskazuje, iż ilości wytwarzanych/zebranych odpadów były znacznie mniejsze od przewidywanych wg WPGO.

(dowód: akta kontroli str. 100, 188)

Porównanie zaplanowanych wskaźników na 2014 r. opisujących siedem celów szczegółowych z ich wartościami osiągniętymi w 2013 r. (*Sprawozdanie z realizacji WPGO*, rozdział 6. *Ocena realizacji celów*) wskazuje, że:

- w 2013 r. osiągnięto m.in.: wskaźnik 24,79% składowanych odpadów w stosunku do wytworzonych odpadów (założono do osiągnięcia w 2014 r. max. 60%)
- w 2013 r. nie osiągnięto jeszcze wartości wskaźników ustalonych na 2014 r. dotyczących: a/ objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym systemem zbierania selektywnego – do końca 2013 r. objęto 82,52% mieszkańców województwa; b/ ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie, wskaźnik wyniósł 58,8% przy założonym 50%, który wynikał z rozporządzenia w sprawie odpadów biodegradowalnych, c/ poziomu recyklingu i przygotowania do

⁶⁸ Sprawozdanie, przyjęte zostało uchwałą nr 45/2014 Zarządu Województwa z dnia 9 grudnia 2014 r.

⁶⁹ Protokół nr 2/II/14 z II sesji Sejmiku z dnia 19 grudnia 2014 r.

⁷⁰ Dalej: Wytyczne.

ponownego użycia następujących frakcji odpadów: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, – uzyskano wskaźnik 8,12%, przy ustalonym w WPGO, co najmniej 14%, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie recyklingu.

W przypadku dwóch wskaźników nie dokonano ich wyliczenia i porównania wielkości zaplanowanych i osiągniętych w zakresie: *poziomu odzysku odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych* i *poziomu odzysku odpadów budowlano-remontowych ze strumienia odpadów komunalnych*.

(dowód: akta kontroli str. 188)

W podsumowaniu *Sprawozdania z realizacji WPGO* podano, m.in.: *Podsumowując Województwo Opolskie poprzez realizację działań w okresie sprawozdawczym konsekwentnie zmierza do spełnienia celów i kierunków nałożonych w tym zakresie wynikających z Krajowego planu gospodarki odpadami. Analizując szczegółową strukturę nakładów na inwestycje związane z gospodarką odpadami można wywnioskować, iż hierarchia realizacji zadań ekologicznych jak również same zadania zostały nakreślone w sposób prawidłowy. Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami w Województwie Opolskim wymagać będzie dalszej realizacji planowanych przedsięwzięć zawartych w obowiązującym WPGO. Priorytetem powinno się stać: 1) usunięcie mogilnika w miejscowości Brzeg, który zgodnie z Krajowym planem gospodarki odpadami 2010 powinien zostać zlikwidowany do końca 2010 r.; 2) udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji poddanych odzyskowi w tym recyklingowi w gminach, w celu osiągnięcia wymaganego prawem poziomu odzysku; 3) utworzenie większej ilości punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (na dzień 31 grudnia 2013 r. jest ich 21 na terenie Województwa Opolskiego) w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gmin; (...); 6) przeprowadzenie kampanii informacyjnych, mających na celu skierowanie uwag mieszkańców Województwa Opolskiego na kwestie zapobiegania powstawaniu odpadów. Kampania powinna być skoncentrowana na konkretnych strumieniach odpadów a przede wszystkim sposób jej przeprowadzenia ma być zrozumiały dla odbiorcy. Informacje wynikające ze sprawozdania stanowią bazę dla aktualizacji WPGO oraz wskazują obszary, które wymagają udoskonalenia i doprecyzowania.*

(dowód: akta kontroli str. 188)

W sprawozdaniu tym dokonano przeglądu realizacji 55 zadań zaplanowanych w WPGO stwierdzając, że pięć z nich zostało zrealizowanych, 40 zadań było w trakcie realizacji, a 10 nie zrealizowano. Wśród zrealizowanych zadań wymieniono: a/ przeprowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej; b/ budowę, rozbudowę lub modernizację RIPOK; c/ utworzenie regionów gospodarki odpadami komunalnymi.

(dowód: akta kontroli str. 188)

W okresie objętym kontrolą nie zostały zrealizowane następujące zadania: 1/ utworzenie i uruchomienie *Bazy danych o produktach i opakowaniach*; 2/ szkolenia na temat tworzenia i raportowania planów gospodarki odpadami; 3/ ujmowanie kryteriów ochrony środowiska przy finansowaniu zadań ze środków publicznych; 4/ usuwanie instalacji i urządzeń zawierających PCB; 5/ prowadzenie kontroli związanych z gospodarką odpadami zawierającymi azbest; 6/ przeprowadzanie kontroli terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych w celu oceny realizacji zadania ujętego w Krajowym planie gospodarowania odpadami *rekultywacja terenów zniszczonych i zdegradowanych składowaniem niebezpiecznych odpadów przemysłowych*; 7/ budowa składowisk odpadów zawierających azbest; 8/ likwidacja mogilnika w Brzegu; 9/ prowadzenie kontroli obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych; 10/ rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie sortowania i recyklingu odpadów opakowaniowych.

Powodem powyższego stanu było przyjęcie zakończenia tych zadań w dłuższym czasie niż okres sprawozdawczy, a w przypadku zadań inwestycyjnych, problemy związane z ich finansowaniem oraz kwestiami natury formalno-prawnej.

Przyczynami nieosiągnięcia założonych poziomów wg zapisów zawartych w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* było m.in.: 1/ brak instrumentów prawnych, które wspierałyby rozwój właściwej gospodarki odpadami komunalnymi, 2/ zbyt mała różnica w wysokości opłat w przypadku zbierania selektywnego i nieselektywnego odpadów; 3/ niewystarczająca selektywna zbiórka odpadów u źródła; 3/ mieszanie odpadów ulegających biodegradacji w pojemniku z odpadami zmieszanymi; 4/ możliwość kierowania na składowiska zmieszanych odpadów komunalnych.

Według *Sprawozdania z realizacji WPGO*, dla osiągnięcia założonych poziomów składowania odpadów biodegradowalnych podjęto działania polegające na: prowadzeniu edukacji ekologicznej; udzielaniu dotacji do zakupu kompostowników dla osób fizycznych; wpisywaniu w umowach kar za nieosiągnięcie poziomów ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji; wprowadzenie od lipca 2013 r. wymogu segregacji odpadów ulegających biodegradacji.

(dowód: akta kontroli str. 188)

Dyrektor DOŚ w wyjaśnieniu dotyczącym podejmowanych działań w związku z nieosiągnięciem ww. wskaźników odnoszących się do celów szczegółowych WPGO podał, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, *Marszałek nie ma narzędzi prawnych („nie został w nie ustawowo wyposażony”), które pozwoliłyby mu na wyegzekwowanie i monitorowanie: założonych i zapisanych celów w WPGO, poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, poziomu recyklingu odpadów papieru, metali, tworzyw i szkła, ilości mieszkańców, którzy zostali objęci selektywnym systemem zbiórki odpadów komunalnych, innych zadań wskazanych w tym dokumencie. Dodatkowo informuję, że uchwała Sejmiku Województwa w sprawie przyjęcia WPGO nie jest aktem prawa miejscowego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami to WIOŚ może karać za nieuzyskanie ww. poziomów. Takim działaniem można wpłynąć na gminy, aby prowadziły tak gospodarowały odpadami w gminie, aby spowodować osiągnięcie założonych w planie celów.*

(dowód: akta kontroli str. 659-660)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż Zarząd Województwa co prawda nie ma narzędzi prawnych umożliwiających wyegzekwowanie celów założonych w WPGO, lecz mógł wpływać na gospodarkę odpadami wykorzystując w tym zakresie środki wskazane w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach, w tym m.in. a/ instrumenty ekonomiczne wspierające efektywne wykorzystanie zasobów; b/ promocję badań i rozwoju w obszarze pozyskiwania czystszych i bardziej oszczędnych produktów i technologii oraz upowszechnianie i wykorzystywanie wyników takich badań i rozwoju; c/ promocję eko-projektowania (uwzględniania aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jakie dany produkt wywiera na środowisko); d/ dostarczanie informacji o technikach zapobiegania powstawaniu odpadów z zamiarem ułatwienia wprowadzania najlepszych dostępnych technik w przemyśle; e/ organizację szkoleń dla właściwych organów w zakresie wprowadzania wymogów dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów do decyzji wydawanych na podstawie ustawy o odpadach oraz Poś.

3.2.2. W 2013 r. 57 z 71 gmin województwa opolskiego zobowiązanych do złożenia sprawozdań za 2012 r. z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 9q ust 1 *ucpg*, złożyło je w terminie określonym w art. 9q ust. 2 tej ustawy, tj. do 31 marca 2013 r., a pozostałe 14 gmin po terminie w dniach: 2 kwietnia (dwie gminy); 3 kwietnia (cztery gminy); 4 kwietnia (trzy gminy), 24 i 30 kwietnia oraz 2; 14 i 21 maja 2013 r. W 2014 r. 68 gmin złożyło terminowo ww. sprawozdania za 2013 r. (tj. do 31 marca 2014 r.), a trzy gminy złożyły sprawozdania po terminie (dwie 2 kwietnia, a jedna 3 kwietnia). Sprawozdania za 2014 r. i 2015 r. wszystkie gminy złożyły terminowo. Nie wystąpiły przypadki niezłożenia sprawozdań przez gminy.

(dowód: akta kontroli str. 130-132, 405-421)

3.2.3. Weryfikacja sprawozdań gmin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, polegała przede wszystkim na sprawdzeniu przez pracowników DOS: 1/ zgodności sprawozdania z wzorem ustalonym w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska; 2/ podpisania sprawozdania przez uprawnioną osobę; 3/ poprawności informacji dotyczących eksploatowanych instalacji przetwarzających odpady (zgodnie z posiadanymi decyzjami); 4/ zgodności wyliczeń z obowiązującymi przepisami w zakresie: poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru gminy oraz poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

W 2013 r. Marszałek wzywał wszystkie gminy do poprawienia lub uzupełnienia sprawozdań za 2012 r. W 2014 r. i 2015 r. do złożenia korekt zostało wezwanych odpowiednio 56 i 57 gmin oraz jeden związek międzygminny w każdym roku. Sprawozdania gmin za 2015 r. były w trakcie kontroli NIK weryfikowane przez pracowników DOS.

Wezwania Marszałka o korektę sprawozdań dotyczyły m.in.: 1/ uzupełnienia informacji w sprawozdaniu, zgodnie z wzorem ww. rozporządzenia; 2/ wskazania sposobów zagospodarowania odpadów zgodnie z zapisami decyzji posiadanymi przez podmioty zagospodarowujące odpady; 3/ poprawienia błędów rachunkowych; 4/ podania rodzajów instalacji, do których zostały przekazane odpady; 5/ podania ilości odpadów o kodzie 19 12 12 *Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów innych niż wymienione w 19 12 11*, spełniających i niespełniających wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych⁷¹; 6/ zweryfikowania wyliczeń poziomów: ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru gminy, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (wraz z podaniem metodyki wyliczeń tych poziomów).

(dowód: akta kontroli str. 132-133, 641-648)

Analizy terminowości składania korekt sprawozdań dokonano na przykładzie sprawozdań za lata 2013-2014. Za 2013 r. z 56 gmin i Związku Międzygminnego Czysty Region⁷², 55 gmin i Związek zostały wezwane do poprawienia sprawozdań. W terminie do 30 dni poprawione sprawozdania złożyło 45 gmin, a po tym terminie

⁷¹ Dz. U. poz. 1052 (rozporządzenie utraciło moc z dniem 24 stycznia 2016 r.).

⁷² Składał sprawozdania za 15 gmin za 2013 r. i za 12 gmin za 2014 r., dalej: Związek.

10 gmin i Związek. Opóźnienia wynosiły od dwóch dni (Otmuchów i Głucholazy) do 30 dni (Związek) i 36 dni (Lubrza). Za 2014 r. z 59 gmin i Związku, które złożyły sprawozdania do poprawienia sprawozdań wezwano 57 gmin i Związek, z czego 49 gmin złożyło sprawozdanie terminowo, a po terminie korekty sprawozdań złożyło osiem gmin z opóźnieniem: 1 dnia (Lewin Brzeski), 2 dni (Brzeg) do 16 dni (Lubrza) i 32 dni (Związek). W analizowanych latach Urząd nie wzywał gmin ani Związku do powtórnego poprawiania sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 637-639)

Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że WIOŚ był informowany o wszelkich działaniach związanych z weryfikacją sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, gdyż na bieżąco przekazywano całą korespondencję dot. weryfikacji oraz wykazy gmin, które nie złożyły korekt lub nie dochowały terminów ich złożenia. WIOŚ posiadał wiedzę o sprawozdaniach przekazywanych z opóźnieniem, jak i o sprawozdaniach wykonanych nierzetelnie.

Ponadto DOŚ uzgodnił z WIOŚ w latach 2013-2015 zasady współpracy przy wspólnej weryfikacji sprawozdań składanych przez gminy oraz sposób postępowania w przypadku stwierdzenia błędów w ich wypełnieniu.

(dowód: akta kontroli str. 634, 661-667)

3.2.4. Marszałek z zachowaniem terminu do 15 lipca danego za rok poprzedni, określonego w art. 9s ust. 2 *ucpg*, przekazał Ministrowi Środowiska sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2012-2014⁷³. Sprawozdanie za 2015 r., nie zostało sporządzone do dnia zakończenia kontroli NIK, gdyż sprawozdania gmin były weryfikowane przez pracowników DOŚ. Sprawozdania przekazywane były do Ministra Środowiska w formie papierowej oraz elektronicznej.

NIK zwraca uwagę, że Minister Środowiska w ramach uprawnień wynikających z 9s ust. 4 *ucpg* wzywał Marszałka do uzupełnienia lub poprawienia wszystkich sprawozdań, które obejmowały lata 2012-2014. Uwagi te dotyczyły m.in. ponownego zweryfikowania sum odpadów o kodzie 20 03 01, usunięcia niezgodności w podawanych masach odpadów (w tym selektywnie odebranych), jak też prawidłowego grupowania poszczególnych rodzajów odpadów (wg przypisanych im kodów) wykazywanych w tych sprawozdaniach.

(dowód: akta kontroli str. 422-496)

Dyrektor DOŚ wskazał na następujące przyczyny kwestionowania treści ww. sprawozdań: a/ przekazywanie gminnych sprawozdań w terminie uniemożliwiającym ich wprowadzenie do sprawozdań Marszałka, b/ niejasność przepisów, c/ brak szkoleń w zakresie weryfikacji gminnych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, d/ brak oprogramowania merytorycznego, które pozwoliłoby na wprowadzenie danych, w taki sposób, aby uniknąć np. błędów rachunkowych (tzw. liczenie na piechotę).

Ponadto, zdaniem Dyrektora DOŚ, część uwag do tych sprawozdań nie była uzasadniona, natomiast w celu wyeliminowania błędów w przyszłości podjęto stosowne działania organizacyjne.

(dowód: akta kontroli str. 628, 668-670)

Uwzględniając podjęte dotychczas działania, zdaniem NIK zasadnym jest objęcie wzmożonym nadzorem procesu sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

⁷³ Sprawozdania za kolejne lata ww. okresu przekazano w następujących terminach: 15 lipca 2013 r., 14 lipca 2014 r. i 15 lipca 2015 r.

Z danych zawartych w ww. sprawozdaniach za lata 2012-2014 wynika, że w 2012 r. z 71 gmin województwa 40 nie uzyskało ustalonego w rozporządzeniu w sprawie poziomów recyklingu 10% poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. W następnym 2013 r. 12% poziomu recyklingu ww. odpadów nie uzyskało 12 gmin. W 2014 r. wszystkie gminy uzyskały 14% poziom recyklingu ww. odpadów. Natomiast założone w ww. rozporządzeniu poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (kolejno 30%; 36% i 38%), nie osiągnęło w 2012 r. 38 gmin; w 2013 r. 6 gmin i w 2014 r. 3 gminy.

Najwięcej gmin województwa w latach 2012-2014, odpowiednio 35; 33 i 24, nie osiągnęło założonych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, ustalonych w rozporządzeniu w sprawie odpadów biodegradowalnych, które wynosiły w tych latach odpowiednio: 75%; 50% i 50%.

(dowód: akta kontroli str. 133-134, 422-496)

Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że Urząd zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie ma narzędzi prawnych, które pozwoliłyby mu na wyegzekwowanie założonych i zapisanych celów w WPGO, a ponadto WPGO przyjęty uchwałą Sejmiku nie jest aktem prawa miejscowego. W wyjaśnieniach podał również, że: *DOŚ nie informował Zarządu Województwa, a następnie Sejmiku Województwa o gminach, które osiągnęły i które nie osiągnęły wskaźników dotyczących: poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania; ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, wyliczonych na podstawie rocznych sprawozdań gmin ponieważ nie miał takiego obowiązku wynikającego z przepisów prawa – brak podstaw prawnych do przekazywania takiej informacji.*

(dowód: akta kontroli str. 635-636, 659-660)

3.2.5. W okresie objętym kontrolą działania Marszałka w zakresie monitorowania postanowień WPGO polegały na gromadzeniu w WSO danych o podmiotach i wytworzonych odpadach, a dane o gospodarowaniu odpadami komunalnymi gromadzono w oparciu o przekazywane przez gminy roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgromadzone dane wykorzystywane były do sporządzania *Sprawozdania z realizacji WPGO*, ponadto jak wyjaśnił Dyrektor DOŚ również do opracowania *projektu WPGO na lata 2016-2022* wraz z załącznikami, w tym projektu planu inwestycyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 653)

3.3. Wykonywanie kontroli gospodarowania odpadami

3.3.1. W kontrolowanym przez NIK okresie, nadzór Marszałka nad prowadzącymi RIPOK związany był z prowadzonymi czynnościami organu właściwego do wydawania lub dokonywania zmian pozwoleń zintegrowanych prowadzącym instalacje i obejmował m.in. zgodność prowadzonej działalności z warunkami wydanych pozwoleń. W ramach nadzoru pracownicy DOŚ przeprowadzali oględziny instalacji w związku z wnioskami stron o wydanie pozwoleń zintegrowanych lub zmian do tych pozwoleń⁷⁴ (w ramach prowadzonych postępowań w trybie ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁷⁵) oraz

⁷⁴ Oględzinom poddano pięć instalacji: trzy MBP i dwa składowiska odpadów.

⁷⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 23.

o zatwierdzenie instrukcji prowadzenia instalacji⁷⁶. Ponadto Marszałek pozyskiwał informacje o stanie instalacji po kontrolach przeprowadzonych przez WIOŚ na wniosek Marszałka w związku z procedurami zamykania dziewięciu składowisk odpadów⁷⁷ oraz informacjami otrzymanymi od WIOŚ po przeprowadzonych przez ten organ własnych kontrolach u podmiotów prowadzących instalacje. Z przeprowadzonych kontroli i oględzin przeprowadzający sporządzali protokoły z opisem ustaleń i zaleceń w przypadkach tego wymagających.

(dowód: akta kontroli str. 320-397)

Pracownicy DOŚ nie przeprowadzali w latach 2013-2015 kontroli podmiotów prowadzących RIPOK, obejmujących przyjmowanie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że wynikało to z braków kadrowych w stosunku do zadań nałożonych przepisami prawa spowodowanych niewystarczającymi środkami przekazywanymi z budżetu państwa na zadania rządowe zlecone administracji samorządowej i dodatkowego obciążania nowymi zadaniami wprowadzonymi nowelizacjami przepisów Poś bez dodatkowego pokrycia w etatach. Referat Pozwoleń Środowiskowych DOŚ, który wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone administracji samorządowej liczy 9 osób, a sprawami związanymi z gospodarką odpadową zajmują się dwie osoby. Do ich zakresu obowiązków należy, oprócz wydawania pozwoleń zintegrowanych, także wydawanie decyzji zamykających składowiska, decyzji zatwierdzających instrukcje prowadzenia składowisk, przyjmowanie, analiza wyników monitoringu składowisk, ocena zmian w funkcjonowaniu instalacji wymagających pozwolenia zintegrowanego, wydawanie decyzji przenoszących prawa i obowiązki oraz udostępnianie informacji o środowisku. Wyjaśnił także, że Marszałek realizując ww. obowiązki, sprawował nadzór nad tymi instalacjami. W okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 6 czerwca 2016 r. w Referacie Pozwoleń Środowiskowych przygotowano i wydano, m.in.: 110 pozwoleń zintegrowanych; oraz poddano analizie 65 takich pozwoleń. Marszałek jest obecnie organem ochrony środowiska dla 102 podmiotów prowadzących 173 instalacje objęte wymogiem posiadania pozwolenia zintegrowanego. W okresie objętym kontrolą Marszałek jako organ wydający pozwolenia zintegrowane był zobowiązany dokonania raz na pięć lat analizy warunków pozwoleń (od lipca 2014 r. do kwietnia 2015 r. wykonano 99 takich analiz), dokonania przeglądu siedmiu pozwoleń integrowanych, dla których opublikowano klauzule najlepszych dostępnych technik (tzw. BAT), oraz przeglądu ośmiu instalacji do spalania paliw pod kątem wymogów emisji. Dyrektor DOŚ stwierdził też: *Tak więc mając na względzie liczbę zadań nakładanych na Marszałka, w tym coraz to nowszych w stosunku do pierwotnych założeń ustawy Poś, brak jest możliwości wykonywania kontroli, biorąc pod uwagę liczbę etatów finansowanych ze środków dotacji przekazywanej przez Opolski Urząd Wojewódzki – 5 etatów na zadania związane z realizacją zadań wynikających z ustawy Poś, 2 etaty na zadania związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o odpadach i 1 etat na zadania związane z realizacją zadań wynikających z ustawy Prawo wodne.*

(dowód: akta kontroli str. 497-526)

3.3.2. W 2013 r. pracownicy DOŚ przeprowadzili oględziny instalacji MBP w Gotartowie (jednej z siedmiu instalacji MBP działających w 2013 r.), a cztery składowiska odpadów (w Leśnicy, Ciężkowicach, Bierawie i Chróście) zostały skontrolowane przez WIOŚ na wniosek Marszałka, w związku z planowanym ich

⁷⁶ W okresie objętym kontrolą przeprowadzono jedno postępowanie – w 2015 r. dotyczące zatwierdzenia instrukcji dla składowiska odpadów w Okopach.

⁷⁷ W Leśnicy, Ciężkowicach, Bierawie, Chróście, kwatery w Kędzierzynie-Koźlu, Obórkach, Kowalach, Gołkowicach i Starych Budkowicach.

zamknięciem (były to instalacje zastępcze z ogółem 15 takich instalacji w 2013 r.). Z przeprowadzonych oględzin sporządzano protokoły podpisane m.in. przez prowadzących instalacje lub osoby upoważnione. Ponadto WIOŚ przekazał informacje z własnych kontroli przeprowadzonych u trzech podmiotów prowadzących składowiska odpadów w Ciężkowicach, Bierawie i Konradowej (składowisko zamknięte, w fazie rekultywacji). Tym samym oględzinom lub kontrolom poddano 17% zastępczych instalacji MBP oraz 47% instalacji zastępczych składowisk odpadów.

W 2014 r. poddano oględzinom składowisko odpadów w Opolu; WIOŚ skontrolował natomiast dwa składowiska (w Kędzierzynie-Koźlu – kwatery nr 1 i w Okopach) oraz przekazał informacje z ośmiu własnych kontroli podmiotów, z których jeden prowadził instalację MBP, a siedem składowiska⁷⁸.

W 2015 r. pracownicy DOŚ przeprowadzili oględziny dwóch instalacji MBP (w Opolu i w Kędzierzynie-Koźlu) oraz składowiska (w Ziemielowicach). Na wniosek Marszałka WIOŚ skontrolował trzy składowiska przewidziane do zamknięcia (w Kowalach, Gołkowicach i w Starych Budkowicach). Ponadto WIOŚ przekazał Marszałkowi informacje o kontrolach przeprowadzanych u czterech podmiotów prowadzących składowiska⁷⁹.

W wyniku oględzin przeprowadzonych przez pracowników DOŚ obejmujących zgodność prowadzonej działalności z warunkami wydanych pozwoleń oraz w wyniku kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ na zlecenie Marszałka i własnych, nie stwierdzono naruszeń przepisów o ochronie środowiska, skutkujących zastosowaniem sankcji wobec podmiotu (pouczenie, grzywna w drodze mandatu karnego), w związku z czym nie przeprowadzono kontroli sprawdzających, jak również nie podejmowano działań dyscyplinujących wobec prowadzących instalacje.

(dowód: akta kontroli str. 320-397)

3.3.3. Poza ww. kontrolami składowisk przeprowadzonymi przez WIOŚ, w okresie objętym kontrolą Marszałek jeden raz wystąpił do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów *Poś* związanych z gospodarką odpadami komunalnymi. Pismem z dnia 3 lipca 2015 r. wystąpił o sprawdzenie zgodności prowadzonej działalności w zakresie gospodarki odpadami przez podmiot zajmujący się odzyskiem i wytwarzaniem odpadów z uwzględnieniem przetwarzania i zbierania odpadów w zakładzie segregacji odpadów budowlanych i komunalnych, w związku z pismem innej spółki również prowadzącej działalność związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Zawiadamiająca spółka podała w piśmie z dnia 1 czerwca 2015 r., skierowanym do Marszałka oraz do wiadomości: Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Starosty Opolskiego i WIOŚ, że podmiot zajmujący się gospodarką odpadami prowadzi ją niezgodnie z posiadany zezwoleniem, gdyż *odpady składowane są w sposób nieselektywny, luzem na nieutwardzonym podłożu i niezabezpieczone przed działaniem czynników atmosferycznych*, a przyjęte odpady budowlano-remontowe stanowiące mieszaninę gruzu budowlanego, elementów wykończenia i wyposażenia wnętrz, a także odpadów niebezpiecznych, *bez przetwarzania, bezpośrednio wykorzystywane są do niwelacji terenu, który następnie w warstwie wierzchniej przysypywany jest ziemią*.

(dowód: akta kontroli str. 183-184, 189-200)

Po kontroli przeprowadzonej przez WIOŚ w ww. zakładzie segregacji odpadów z przerwami od dnia 7 do dnia 23 lipca 2015 r., WIOŚ pismem z dnia 24 lipca 2015 r. poinformował Marszałka, że w trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości

⁷⁸ Oględzinom lub kontrolom poddano jedną z czterech instalacji MBP RIPOK (25%) oraz dziesięć składowisk (43%) z ogółem 23 składowisk, z których trzy były RIPOK (33% tych RIPOK), a sześć instalacjami zastępczymi.

⁷⁹ Poddano oględzinom lub skontrolowano dwie z pięciu RIPOK MBP (40%), jedną z dziewięciu RIPOK składowisko (11%) i trzy z 20 instalacji zastępczych składowisk (15%).

polegające na *niedotrzymywaniu warunków określonych w decyzjach dotyczących miejsc i sposobów gospodarowania odpadami oraz nieterminowym przesyłaniu zbiorczych zestawień informacji o korzystaniu ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat z 2014 r.* W związku z ww. uchybieniami przedstawiciel kontrolowanego zakładu został ukarany grzywną w drodze mandatu karnego. W związku z zobowiązaniem się w trakcie kontroli przedstawiciela zakładu do wystąpienia do Marszałka o zmianę decyzji w zakresie miejsc i sposobów dotychczasowego magazynowania odpadów, zakład złożył w dniu 24 sierpnia 2015 r. wniosek o zmianę decyzji Marszałka z dnia 22 stycznia 2015 r. udzielającej pozwolenia na wytwarzanie odpadów powstających w związku z eksploatacją zakładu segregacji odpadów z uwzględnieniem przetwarzania i zbierania odpadów. W związku z ww. wnioskiem Marszałek wydał w dniu 30 października 2015 r. decyzję wprowadzającą wnioskowane zmiany.

(dowód: akta kontroli str. 201-220)

3.3.4. W badanym przez NIK okresie, Marszałek nie występował do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli spełniania wymagań określonych w przepisach o ochronie środowiska przez nową instalację, obiekt budowlany lub jego część, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, w związku z postępowaniami w sprawie wydania zezwolenia na przetwarzanie odpadów, jak również w przypadkach związanych z istotną zmianą takich zezwoleń. W badanym okresie występowano dziewięciokrotnie do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli składowisk w związku z prowadzonymi postępowaniami dotyczącymi ich zamknięcia, co opisano wcześniej w treści niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 320-324)

Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że powodem niewystępowania o przeprowadzenie takich kontroli, był brak przed dniem 1 stycznia 2016 r. obowiązku ich przeprowadzenia przed wydaniem zezwolenia na przetwarzanie odpadów, a po tej dacie nie prowadzono postępowań w sprawie o udzielenie zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 184-185, 497-501)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zamieszczone w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* podsumowanie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa, nie zawierało niektórych informacji wyszczególnionych w pkt. 4.6 *Wytycznych*, tj. dotyczących osiągnięcia zaplanowanych celów, a w przypadku celów nieosiągniętych - wskazania czy dochodzenie do nich przebiega zgodnie z planem. I tak, w dokumencie tym nie odniesiono się do następujących celów: *niezwłoczne objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym systemem zbierania selektywnego wszystkich mieszkańców (cel 1); osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 14% w rok 2014⁸⁰: (cel 3); wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie procesom odzysku i unieszkodliwiania⁸¹ (cel 4), wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom unieszkodliwiania⁸² (cel 6).*

⁸⁰ Poziomy recyklingu wynikające z rozporządzenia w sprawie recyklingu: w 2012 r. 10%; w 2013 r. 12%; 2014 r. 14%.

⁸¹ Założono selektywne gromadzenie odpadów wielkogabarytowych i uzyskanie w 2014 r. odzysku na poziomie 60%

⁸² Przewidziano osiągnięcie w 2014 r. 40% poziomu selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych celem ich przekazania do obiektów unieszkodliwiania.

Jak ustalono, na koniec 2013 r. 82,52% mieszkańców województwa opolskiego zostało objętych systemem selektywnego zbierania odpadów (wg planu objęci powinni zostać wszyscy mieszkańcy), 40 gmin województwa w 2012 r. nie osiągnęło wymaganego 10% poziomu recyklingu następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, a w roku następnym 12 gmin nie osiągnęło 12% poziomu recyklingu tych odpadów. Ponadto w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO* nie zamieszczono informacji dotyczących: a/ uzyskanych poziomów wydzielenia odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddania ich procesom odzysku i unieszkodliwiania, b/ osiągniętego poziomu selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych celem przekazania ich do unieszkodliwiania.

(dowód: akta kontroli str. 188, 549-585)

Dyrektor DOŚ wyjaśnił, że *Sprawozdanie z realizacji WPGO* sporządzono na podstawie *Wytycznych*, natomiast wskaźniki w WPGO opracowano na podstawie „*Wytycznych do opracowania sprawozdania z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami*” opracowanych przez Ministerstwo Środowiska w styczniu 2011 r. W związku z powyższym, mogą występować różnice zapisów w WPGO, w zakresie rodzaju wskaźników, na podstawie których powinna być dokonywana ocena realizacji planu, a wskaźnikami przedstawionymi w *Sprawozdaniu z realizacji WPGO*, o czym informują autorzy WPGO, następującymi zapisami: „Wskaźniki będą modyfikowane w zależności od publikowanych przez Ministerstwo Środowiska wytycznych w tym zakresie”. W zakresie uwagi dot. nieuzupełnienia tabeli nr 45 o osiągnięte wskaźniki celów WPGO dotyczące odzysku odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlano-remontowych chciałbym poinformować, że w WPGO zapisano osiągnięcie celów w zakresie odzysku odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlano-remontowych, jednakże z punktu widzenia Ministerstwa Środowiska zawarcie wskaźników w wytycznych do sprawozdania z realizacji wojewódzkich planów nie było wyznacznikiem oceny realizacji wdrażania systemu gospodarki odpadami komunalnymi, dlatego nie zdecydowano się ich umieścić w tabeli dot. osiągania wskaźników. Jednocześnie chciałbym dodać, że cele jakie założono do realizacji w WPGO w zakresie odzysku ww. odpadów zostały wyznaczone na rok 2014, natomiast sprawozdanie zostało opracowane za lata 2011-2013, dlatego też informacje o osiągniętym poziomie odzysku odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlano-remontowych zostaną poddane analizie i wykazane w kolejnym sprawozdaniu z realizacji WPGO za kolejne lata sprawozdawcze.

(dowód: akta kontroli str. 652-653)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸³, wnosi o bieżące monitorowanie wszystkich wskaźników ustalonych dla celów wskazanych w WPGO, w sposób umożliwiający weryfikację stopnia wdrażania celów tego planu i ewentualne podejmowanie działań służących jego realizacji.

⁸³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677, dalej: ustawa o NIK.

1. Poczyna się informacja i porównanie

W tym celu należy przede wszystkim zebrać informacje o sytuacji w kraju i na świecie. Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach. Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach.

Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach. Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach.

Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach. Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach.

Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach. Należy również zbadać, jak sytuacja w kraju i na świecie jest powiązana z sytuacją w innych państwach.

11

11

11

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 21 lipca 2016 r.

Kontroler

Zbigniew Łupicki
Główny specjalista kp

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

.....
podpis